

Za 2 K 46 h.

Březen — 1906.

Studium

TEXTY :

Sv. Hildegarda, bl. Anna Kateřina Emmerichova, bl. Ventura, Francis Jammes, W. B. Yeats, Jakub Deml, Georges Pollé, Anatole le Braz, Leon Blou, Maurice Barrès, Jules Soury, Rachilde, Eugen Demolder, Oscar Wilde, Josef Florian atd.

VYOBRAZENÍ :

Steinle, Georges d'Espagnat, John Höxter.

**Poradatel, vydavatel
i nakladatel Josef
Florian, Stará
Říše Morava. - - -**

UPOZORNĚNÍ.

Již rozmanitá velikost i jakost archů tuto spojených (pouze knihařským lepem, nikoliv však vnitřním pojátkem ideovým) svědčí o tom, že nejsou určeny — jak ani v onom „Červencovém“ z roku 1905 nebyly — k pevnému v desky svázání, nýbrž k rozebrání. Zde ruce nepodávají dílo, nýbrž ukazují cestu.

Přednosti zařízení takového tyto jsou:

Protože jednotlivé části jsou oddělitelné, bez dlouhých hádek a v dobré vůli vše, co se nehodí do krámku naší duše, odvrženo býti může jako nepotřebný brak — „nepaměti do propasti“. Tím množství polemik se ušetří.

A co sympatiemi obdaříme, snadno dá se uchovati a zařaditi na pravé místo, na své místo v pokladnicích ducha, by tam jakožto orientační článkuček, jenž má v čtenáři touhu po definitivním díle pouze vzbuditi, čekalo, až tímto dílem to bude vystřídáno.

Ku př. „Deskami zákona“ nadšení jsme pro Yeatse. Toužíme po větší knize, z níž článek jest vyjmut. A konečně dostane se nám jí. Proč bychom dále přechovávali pečlivě částku, když plnost nás navštívila? Tím třetí výhoda se nám na ruku dává. Oddělitelným orientačním článkem zjednatí můžeme nové obdivovatele, a žízničí přivést ku zřidlům, o jichž chutnosti sami jsme se přesvědčili.

Až metody této chopí se po nás ostatní revue a časopisy, slavné mlčení rozhostí se na zemi, by Slovo hlaholilo, a tak šťastně vyjdeme z universálního žvástu Žurnalismu, této obludy s tisíci jazyky bez ohně, pouze ve výši bláta pracujícími .

SVATÁ HILDEGARDA.

Prorocká harfa, jakoby podřimující od božských věštev Apokalypsy, aspoň pokud se týká velkých událostí konce časů, probouzí se po tomto dlouhém mlčení tisíce let, by šla od nynějška z ruky do ruky, od století k století, a obracela pozornost křesťanstva na boje Páně. Avšak hned v preludiu, jaké skvělé akkordy vysílá k nám z hloubky kláštera! Před zraky svaté Hildegardy, již její současníci prohlásili velkou Prorokyní Nového Zákona, závoje časů rozhrnují své tajemné záhyby a panna inspirovaná, s okem upjatým na století budoucí, jakoby opěvala spíše minulost než věštila budoucnost, tolik její předpovědi souhlasí ve všech jich podrobnostech s událostmi, jež se uskutečnily až do tohoto dne. Nikdy od proroků Starého Zákona, ani od božského jasnovidce Patmosského Duch Svatý nesdělil se s tolikým světlem o osudech Církve Svaté.

Veliká ta abatyše byla ženou neobyčejné, holičiči prostoty. Avšak Nejvyšší vane, kde chce, a obyčejně zjevuje pokorným a maličkým nejskrytější tajemství vědy a moudrosti božské; a, věc hodná poznámky, v rozdělení svých darů často

udělil nejkrásnější podíl prostým ženám, protože je shledal pokorné a učenlivé. Svatá Hildegarda příslušela do počtu těchto privilegovaných; byla, ne-li první z nich, tož jistě nejpodivuhodněji obdařená přízní nebes.

Naplnila skoro, jak praví její dějepisec J. Renard, celé dvanácté století svým dlouhým životem, stejně jako slávou svých ctností, svých zázraků a svých prorockých spisův. Ani svatý Bernard ji nezastínil: dělila se s ním o obdiv svého století a byla hodna nastoupiti v duchovní dědictví svatého opata Clairvaux-ského, jenž přišel málo let před smrtí navštívit ji do její samoty Rupertsbergské, na stoku Náhy a Rýnu. Jméno Hildegardino po celém křesťanstvu letělo. Psali o závod Světici, by ji žádali v oněch dnech nesnadných za útěchu, za radu nebo naučení. Papežové a císařové, knížata církevní a páni světští, osobnosti všech důstojenstev a všech stavů za štěstí si pokládali, když dostali od ní listy a mohli je rozjímati.

Téže důvěry zasluhují od nás její zjevení. Bollandisti vypočítávají úctyhodné authority, jež po zralém uvážení osobnosti a spisů svaté Hildegardy postupně prohlásily, že její zjevení z Boha prýštila. Jest to předně svatý Bernard, sám prorok a divotvorce: jsou to papežové Eugen III., Anastasius IV. a Hadrian IV.; jest to Sněm Trevířský, kdež byl přítomen Eugen III.; jest to bezpočetný zástup biskupů, doktorů, knížat, osobností všech hodností, jež slyšely a zkoušely Světici po celé třicetiletí, jež uplynulo ještě, než smrt zavítala; jsou to ti, kdož

ji znali od jejího dětství a kteří ji byli velmi na blízku.

Zemřela r. 1180. ve svém klášteře Rupertsbergu, poblíž Bingenu, ve věku osmdesáti dvou let, 17. září, v den, kdy Církev slaví její památku. Její srdce zůstalo neporušeno v hrobě a uchováno bylo jako její ostatní relikvie v chrámu Eibingenském, na pravém břehu Rýna, nedaleko míst, jimž zářila svatá abatyše. Její díla, psaná latinsky, dočkala se rozličných vydání, z nichž nejúplnější jest v Patrologii kněze Migne-a, tvořice svazek CXC VII.

Moudrost a žár jejího slova uchvátila soudce církevní a vynutila jim jednosvorné přiznání, že její vidění pocházela od Boha a že její proroctví jsou též hodnoty jako proroctví starodávná.

Z VIDĚNÍ A VĚŠTEB - SV MILDEGARDY. -

Od svého dětství až do doby přítomné, v níž jest mi více než sedmdesát let, vidím ustavičně světlo v duši své, a nepatřím na ně ani očima, ani tělem, ani myšlénkami srdce, aniž kterým úkonem svých pěti smyslů zevnějších; při tom však oči moje zůstávají otevřeny, a ostatní smysly tělesné zachovávají svou činnost. Toto světlo, jež

pocívuji, není místní, avšak nekonečně jasnější než světlo sluneční, a nedovedla bych určit ani jeho výšku, ani délku, ani šířku. Jest mi jmenováno stínem světla živého: a jako slunce, měsíc a hvězdy zrcadlí se ve vodě, tak spisy, řeči, ctnosti a díla lidí objevují se mi v tomto světle. Vše, co vidím nebo se učím tím způsobem, uchovávám toho paměť po dlouhou dobu. Vidím, slyším a vím všechno pohromadě, a co vím, naučím se vždy jako v okamžiku; avšak co nevidím, toho nevím, neboť jsem skoro nevědomá; a pokud se týká toho, co píšu o tomto vidění, neužívám jiných slov než ta, jež slyším, používajíc slov latinských neobroušených. Neslyším slov jako zvuků, jež působí ústa lidská, avšak jako zářící plamen nebo jako mrak, jenž plyne po čistém nebi. Nemohu poznati tvar tohoto světla, právě tak jako nemohu dokonale patřiti na kouli sluneční.

Nicméně postřehuju časem v tomto světle světlo jiné, jež jest mi jmenováno světlem živým; avšak toho nevidím často, a byla bych schopna ještě mnohem méně určit jeho způsobu než způsobu prvního. Jakmile je rozjímám, ztrácím upomínku na jakýkoliv smutek a na každou bolest; tehdy zprostosrdečním jako dítě a ztrácím city ženy již věkem pokročilé. Moje duše stále se raduje z patření na stín světla. Objevuje se mi jako obloha bez hvězd ve skvělém mraku, a právě v něm vidím tento jas světla živého. Od svého dětství až k svému čtyřicátému roku nepřestala jsem je viděti. Mluvila jsem o něm často, avšak

aniž bych o něm kdy co psala. A tu v tomto vidění dosáhla jsem plnost svých sil, o něž mne četné slabosti a neduživosti připravovaly od mého mládí, a právě tehdy, přinucena duchem, vše odkryla jsem řeholníkovi, jehož jsem si vzala za vůdce: tento náramně překvapen, doporučil mi, bych napsala v skrytě, co jsem viděla a co uvidím, by on sám, až tento spis prozkoumá, mohl usouditi neb aspoň dohadnouti se, oč běží.

Z lůna světla živého slyšela jsem hlas řkoucí: Ó dcero Sionská, koruna cti nachýlí se na hlavě tvých synů, a plášť jich bohatství bude ustřižen, protože nepoznali času, jež jsem jim dal, by viděli a by vyučili národy. Protože toho nečiníte, stanete se otroky otroků, ba i ti budou soudci vašimi; a vaše svoboda schřadne, jako požehnání odvrátilo se od Chanaana. Tyto biče budou pouze předchůdci jiných bičů hroznějších, jež budou sledovati. Dábel praví sám u sebe o vás: Nalézám v nich věci, v nichž si vůle moje oblibuje. Nechtějí pracovati pro svého Boha a za nic ho považují... Vy, ó moji učedníci a moji poddani, vy jste mnohem více zkáznění než oni před lidem. A proto vyvyšte se nad ně, vyrvete jim jejich bohatství a jejich čest, a až je obloupíte, zarduste je. — A co ďábel praví sám u sebe, na mnohých s dopuštěním Božím provede. Avšak já, jenž jsem, pravím těm, kteří slyší: V čase, kdy toto se skuteční pomoci lidu pohříženého v blud, ještě horšího než tento, trosky padnou na vás za trest na

vaše zpronevěření, a tento lid vás bude pronásledovati a odhalí vaše díla. Vystaví je na bílé světlo denní, a řekne o vás: Tito jsou štiřové ve svých dílech a jejich díla jsou díla hadů. A jakoby s horlivostí pro Pána vmetne vám ve tvář toto prokletí: Cesta bezbožných zahyne (ž. 1) neboť vyhladí výsměchem a sarkasmem vaše cesty nepravosti. Lid, jenž takto bude jednati, sveden a poslán ďáblem, přijde s tváří bledou, shotoví si škrabošku svatosti, a získá nejmocnější knížata věku toho. Takto budou o vás mluvit: Proč udržujete a trpíte společnost těchto, kteří poskvřňují celou zemi svou nekalou nepravostí? Oddali se opilství a smilstvu a jestli je nevyvrhnete ze sebe, stane se tak s celou Církví.

Nuže, tito svůdcové počnou své úspěchy sváděním žen, čímž se stane, že zvolají v deliriu své pýchy: Zvítězili jsme nade všemi! Avšak jejich spravedlnost zdánlivá neudrží se, a brzy jejich porušení se prozradí. Takovým způsobem nepravost očistí nepravost, a vaše díla špatná obrátí se v pomstu... Vaše čest zhyne, a vaše koruna spadne s hlavy vaší. A tak nebeská spravedlnost, pokoušená a vyzývaná vámi, vyhledá vaše skutky pohoršující. Třeba, by díla nepravosti byla tříbena trýzněmi a soužením. Nuže, tito mužové, bez víry a svedení ďáblem, budou vašim koštětem a vašim bičem, protože nectíte Boha a neklaníte se mu z čisté mysle, a budou vás trápiti, aby vaše nepravosti i vaše spravedlnost byly očistěny. To nejsou ještě ti podvodní pokrytci, kteří mají předcházeti

dni poslednímu, avšak jsou jich zárodkem a předchůdci. Nicméně jejich triumf potrvá jen do času. Potom vzejdou červánky spravedlnosti a váš konec bude lepší než váš počátek; a naučení celou minulostí, zazáříte jako zlato přechysté a zůstanete takto dosti dlouho. Neboť první červánky spravedlnosti vzejdou tehdy znovu v lidu duchovním, jako když v počátku jal se vytvářeti a byl ještě v malém počtu... Tento lid duchovní bude utvrzen ve spravedlnosti hrůzou metel minulých, jako andělé byli potvrzeni v lásce Boží pádem ďábla.. A lidé diví se budou, kterak tak silná bouře mohla zakončiti takovým klidem. A tak konečný výsledek tohoto poblouzení bude zahanbením věku toho.

Lidé mocni spustoší mnoho měst a klášterů. Viděla jsem a slyšela jsem, že tato nebezpečí a tyto pohromy přikvačí na města a kláštery k potrestání přestupků proti poslušnosti a ostatním předpisům. Viděla jsem, že uprostřed těchto zpronevěr někteří připojí se k Bohu a budou úpěti k němu jako druhdy Eliáš.

V oněch dnech císařové římské, postrádající udatnosti, s jakou před tím drželi otěže Státu, uvidí, kterak sláva jejich vybledne do té míry, že spravedlivým trestem Boha moc panovnická slábnouti bude v jejich rukou, až jim unikne docela, pro jejich život nedbalý, vlašný, bez ráznosti a bez mrav-

nosti, jakož i bez vlivné účinnosti na dobro veřejné. Budou chtít ještě, by byli váženi lidem; avšak nedychtíce po tom, by lid učinili šťastným, neobdrží ani úcty ani lásky. Tím stane se, že králové a vůdci velkého počtu zemi až dosud podřízených Říši, odtrhnou se, nedajíce se podmaniti. A tak rozpadne se v kusy. Neboť každý národ vyvolí si tehdy svého zvláštního panovníka, dovozuje, že velká rozsáhlost Říše neslouží k slávě poddaných, nýbrž že se stala jich břemenem.

Mezitím, po tomto rozdělení koruny císařské, k jejimuž zcelení nikdy nedojde, tiara apoštolská též podlehne a zmenšena bude ve své moci časné, a přijde čas, v němž uvidí Svrchovaný Velekněz moc časnou tolik zkrácenu v porovnání s minulostí, že mu bude dopráno sotva Řím a některé statky v okolí uchovati.

Až bázeň Boží úplně vymizí, války sveřepé a kruté o závod propuknou, množství lidí bude v nich vyhlazeno a mnoho měst promění se v hromadu trosek. Jako muž silou svou překonává slabou ženu a jako lev převládá nad ostatními zvířaty, tak někteří lidé, ukrutnosti nepodobné, vzbuzení božskou spravedlností, krátiti si budou chvíli rušením poklidu ostatních a měřiti se budou se sobě podobnými. Tak tomu bylo od počátku světa. Pán vloží v ruku našich nepřátel železnou hůl, by pomstila ho krutě za naše nepravosti. Avšak až společnost bude konečně dokonale očištěna těmito

bědami, lidé, zkrúšení tolika hrůzami, vrátí se plně k spravedlnosti a věrně podrobí se zákonům Církve, jež nás činí tak příjemnými Bohu, s bázní Páně... Útěcha nahradí pak zármutek; jako zákon nový nastoupil po zákonu starém, tak dnové uzdravení dovolí zapomenouti svým blahobytem na úzkosti v dobách pohrom: jinak kdyby nevěra, vrtkavost a nestálost i pohoršení světa měly beztrestně se prodloužiti, pravda byla by tolik zatemněna, že věže nebeského Jerusalema by se tím zviklaly a shroutily a že ustanovení Církve byla by šlapána nohama, jakoby již Boha mezi lidmi nebylo.

V tomto okamžiku obnovy spravedlnost a pokoj budou znovu nastoleny dekrety tak novými a tak málo čekanými, že národové, jati obdivem, vyznávají budou hlasitě, že nic podobného až dotud spatřeno nebylo. Tento pokoj světa před posledními časy, předobrazem tím pokojem, jenž předcházel prvnímu přísti Syna Božího, bude nicméně jakousi tíhou sklíčen: blízkost posledního dne brániti bude lidem, by se oddali plně radosti; avšak snažně prositi budou Boha všemohoucího, by je obštědřil veškerou spravedlností ve víře katolické. Židé se připojí tehdy ke křesťanům a poznají s veselím příchod Toho, jehož až dosavad zapírali, jakoby na svět nepřišel. Tento pokoj vrchovatou měrou se dostaví a dospěje k dokonalosti pokoje předobrazujícího, jenž panoval při prvním přísti Syna Božího: tehdy povstanou v skutku svatí, po-

divuhodně odění darem prorockým a spatřen bude přeutěšený rozkvět každého zárodku spravedlnosti v synech a dcerách lidských, jak to bylo zvěstováno ve jménu Nejvyššího Prorokem, služebníkem jeho, řkoucím: V ten den bude výstřelek Hospodinův v velebnosti a slávě, a ovoce země vznešené bude, a k plesání těm kteříž zachováni budou z Israele. (Isaiaš IV., 2).

V oněch dnech požehnání, z lůna atmosféry přelíbezně vylejí se na zemi nejsladší oblaka; pokryjí ji zelení a plody, protože lidé oddají se všelikému dílu spravedlnosti, zatím co ve dnech předcházejících, tolik zhanobených zženštilými mravy světa, živlové, znásilnění hříchy světa, byli připraveni o sílu a moc, by zplodili dobro. Knížata soupeřiti budou se svými národy v horlivosti, by všude k platnosti přivedla zákon Boží. Zapovědi užívání zbraní válečných, železa bude používáno toliko k obdělávání země a k opatření nutných potřeb životních. Ti, kdož jinak si jimi poslouží, budou železem potrestáni a dáni do klatby národy.

A jako oblaka oplodňovati budou zemi svou sladkou rosou, tak Duch Svatý s hojností vyleje se na národy rosou milosti své, vědy, moudrosti a svatosti: všichni budou takto přetvořeni v lidi nové. Uvidíme pak, jakoby léto duchovní odpovídalo vlivu moci s Hůry; všechny věci obrodí se v pravdě; kněží a řeholníci, panny a duše jedině Bohu od-

dané, rozličné společnosti řádové vytrvale kráčetí budou po přímé cestě spravedlnosti a dobra, aniž by se již starali o hojnost a nadbytek bohatství, protože z milosti Boží život duchovní dostoupí ku výši hojnosti statků této země. Pravda objeví se beze stínů, moudrost zjeví své poklady radosti a heroických ctností; všichni věřící zhližeti se budou v ní jako v zrcadle spásy. V téže době svatí andělové, jež morová nákaza neřestí světa příliš často vzdaluje od společnosti lidí, přijdou a připojí se s rodinnou důvěrností k nim, okouzlení jsouce touto obnovou a svatostí jejich života. Tato radost spravedlivých, kteří jakoby se octnuli na prahu zaslíbené země a podporování nadějí na věčné odplaty, nebude však dokonalá, protože viděti se bude jasně, že den soudu jest blížek.

Židé a kacíři nadšením bez sebe volati budou: „Konečně hodina našeho ospravedlnění nadešla, pouta bludu padla k našim nohám, odvrhli jsme daleko od sebe břímě tak těžké a tak opozdující zpronevěry.“ Zástup věřících znamenitě vzroste přívalem pohanů, stržených tolikerou nádherou a tolikerým bohatstvím. Po svém křtu tito připojí se k věřícím, by vyznávali Krista jako za dob Apoštolů. Obracejíce se k židům a kacířům dosud zatvrzelým, řeknou: Co nazýváte svou slávou, stane se co nevidět vaši smrtí věčnou, a ten, jehož ctíte jako svého pána, zahyne před vašimi zraky, v hrůzách nejděsnějších a vám nejosudnějších. V onom dni vzdáte se našemu volání pod paprsky Marie, hvězdy mořské.“

Přece však i v těchto dnech spravedlnost a zbožnost zakusí mnohdy ještě své okamžiky mdloby a únavy, avšak aby brzy opět nabyly síly předešlé; nepravost pozvedne mnohdy hlavu, avšak bude znovu a znovu umlčena; válka, hlad, mor, bič smrti ještě prováděti budou své spousty, konečně však zmizí, aniž by dlouho zatěžovaly ovzduší země, objevující se sem tam dnes, pomíjejíce již dne ztřeššího.“

Bůh vynaložil šest dní k tomu, by provedl svá díla, a dne sedmého si odpočinul. Těchto šest dní představuje šestero prvních věků světa. Bůh ukázal světu nové zázraky v šestém věku, právě tak jako korunoval svá díla v šestém dni stvoření.

Nyní svět se nalézá v sedmém věku, po němž následovati budou dnové poslední. Proroci mluvili, pravil mi Pán, a jejich výrokové došli svého splnění. Můj Syn provedl moji vůli na světě, a Evangelium bylo kázáno všem lidem. Teď víra lidu oslaběla, lidé špatně konají skutky Evangelia. Nudí se při četbě velikých děl, plodů to dlouhých prací svatých doktorů, a zakouší se nechuf k obživující stravě Písem svatých.

Povstaňte energicky, ó moji vyvolení; nedopusťte, byste upadli v tenata smrti. Zvedněte vysoko vítěznou korouhev mých naučení. Sledujte v šlépějích toho, jenž vám ukázal cesty pravdy; jenž, stav se člověkem, zjevil se světu u veliké pokoře.

Hlava neobstojí bez těla a bez údů. Hlavou Církve jest Syn Boží. Tělo a údové, toť Církev a její dítky. Církev nepřišla dosud, pokud se týká jich dítek, k poslednímu stupni své plnosti. Vyspěje k němu, až počet vyvolených bude úplný, což nastane až ve dnech posledních.

Až po pěti prvních věcích světa ukázal jsem lidem nebeské zázraky; právě tak po pěti prvních dnech tvorby podřídil jsem všechny tvory člověku, před člověkem, jehož jsem stvořil dne šestého.

Můj Syn přišel na svět, když den trvání časů nalézal se v okamžiku, odpovídajícím době, jež uplyne od hodiny nóny až k hodině nešporů (od třetí hodiny večerní až k šesté hodině), totiž když vedro dne počíná ustupovati svěžesti noční. Jedním slovem, můj Syn objevil se na světě po prvních pěti dobách, a jakmile svět jal se chýlíti již skoro k svému sklonu.

Syn Zatracení (Antikrist), jenž panovati bude velmi krátký čas, přijde ku konci dne trvání tohoto světa, v čase, odpovídajícím tomu okamžiku, kdy slunce již zmizelo s obzoru, totiž, když přijde do dní posledních.

Toto odhalení, ó moji věrní služebníci, zasluhuje vaší pozornosti. K vlastnímu prospěchu snažte se dobře mu porozuměti, by veliký svůdce ten nestrlh vás ve zkázu, takřka bez vašeho vědomí. Ozbrojte se předem, a připravte se k nejstrašnějšímu všech bojů.

Strávivši mládí nevázané uprostřed lidí zvrhlých, a na poušti, kamž zavedena bude démonem,

přeměněným v anděla světla, matka syna zatracení jej počne a porodí, aniž by byl znám otec. Lidem namluví, že její porod chová v sobě cosi zázračného, protože nemá manžela, a že neví prý, kterak dítě, jež porodí, bylo utvořeno v jejím lůně, a lid považovati ji bude za světici a tímto titulem ji ctíti bude.

Syn zatracení jest ona šelma zlá, jež usmrtí ty, kdož odeprou uvěřiti v ni; jež přidruží k sobě krále, knížata, velmože a bohatce; jenž pohrdati bude pokorou a jen pýchy vážit si bude; jenž konečně podmaní celý svět ďábelskými prostředky.

Bude se zdáti, že povětrím pohýbati bude, že svede oheň s nebe, způsobí blýskání, hrom a krupobití, zpřevrací hory, vysuší řeky, o zeleň připraví stromy, lesy a zase jim ji pak vrátí.

Bude se zdáti, že lidí do nemoci uvrhne, že neduživé zase uzdraví, že vyžene demony, a že mnohdy i mrtvé vzkřísí — způsobí totiž, by mrtvola se hýbala jakoby živa byla. Avšak tento druh vzkříšení nepotrvá nikdy déle než malou hodinku, by sláva Boží tím netrpěla.

Získá mnoho lidí, řka jim: Můžete dělati, co se vám líbiti bude; zanechte postů; stačí, když mne milujete, mne, jenž jsem vašim Bohem.

Ukáže jim poklady a bohatství, a dovolí jim oddati se plně radovánkám a hodování, co hrdlo ráčí. Zaváže je k obřizce a mnohým zvykům židovským a řekne jim: Ten, jenž uvěří ve mne, obdrží odpuštění svých hříchů, a žiti bude se mnou věčně.

Odvrhne křest a Evangelium, a vysmívati se bude všem předpisům, jež Církev v mém jméně lidem udělila.

Na to řekne svým stoupencům: Udeřte mne mečem a tělo mé zabalte v prostěradlo bez poskvrny, až do dne mého zmrtvýchvstání. Bude se myslet, že skutečně byl zabit, a sám provede to tak, jakoby vstal z mrtvých. Načež sestaví si jistý monogram, o němž rozhlásí, že jest zárukou spásy, dá jej všem svým služebníkům jakožto znamení jejich víry v něho, a napořád jim, by se mu klaněli. A ti, kdož pro lásku k mému jménu odeprou a nepřivolí k bezbožnému klanění synu zatracení, budou jim usmrceni uprostřed nejkrutějších muk.

Avšak pošlu své dva svědky, Enocha a Eliáše, jež jsem uchoval k onomu času. Posláni budou, by bojovali s tímto zlostníkem, a by přivedli na cestu pravdy ty, které svede. Oplývati budou mocí zázraků nejskvělejších, konati je budou na všech místech, kde syn zatracení rozseje své špatné nauky. Přece však dovolím, by tento vyvrhel je usmrtil; avšak já odplatím jim v nebi za jejich práce.

Až syn zatracení naplní všechny své úmysly, shromáždí své věřící a řekne jim, že vstoupí na nebe. Právě v okamžiku tohoto nanebevstupování porazí jej blesk a zabije ho. A hora, na níž měl vstoupiti na nebe, bude ihned pokryta oblakem, jenž rozptýlí zkázonosný a nesnesitelný zápach, vpravdě pekelný; to vše, jakož i pohled na jeho mrtvolu, pokrytou prašivinou a šnilinou, otevře oči

velkému počtu osob a přiměje je k vyznání jich
bídneho poblouznění.

Po smutném pádu syna zatracení Nevěsta
mého syna, již jest Církev, zazáří slávou nepodob-
nou, a oběti poblouzení horlivě vstupovati budou
do tohoto ovčince.

Pokud se týká toho, v který den po pádu
Antikristově svět skončí, člověk marně by se po-
koušel, by se k tomu dopracoval. Jedině Otec jest
schránitelem tohoto tajemství.

Ó lidé, připravujte se k soudu!

RADOSTNÉ VIDĚNÍ BLAHO- SLAVENÉ ANNY KATEŘINY EMMERICHOVÉ V DOBĚ VÁ- NOČNÍ LETA PÁNĚ MDCCCXIX

27. listopadu. Šla jsem do Betléma a učinila jsem odtud hezký kousek cesty, bych potkala Matku Boží a Josefa. Věděla jsem, že vstoupí do jakéhosi chléva a šla jsem v radostném dychtění vstříc svatým pocestným. Viděla jsem je znova velmi zřetelně, ani postupují s oslem způsobem tak pokojným a milostným, jak obyčejně, a radostí jsem oplývala, že vidím vše to jak od prvního mládí viděti nepřestávám. Vrátivši se dosti daleko touž cestou, nalezla jsem chlév. Vyšla jsem odtud a užřela jsem v dálce Josefa a Marii s jejich soumarem, kterak postupují noci, světlem obkličeni. Zdálo se, že skvoucí kolo, v němž se pohybovala svatá rodina, postupovalo s nimi noční tišinou: kam vkročili, cesta se před nimi ozářila jako zábleskem svítlny. Anna a Joachim připravili hojně pro svatou Pannu všeho, čeho bylo třeba k jejímu porodu. Doufali, že se vrátí v čas, by toho mohla použiti: avšak Maria tušila, že neslehne u svých rodičů: ve svém pokorném a hlubokém vzrušení nevzala ze všeho, co bylo připraveno, než dva předměty. Zakoušela do jistého stupně, jenž se nedá

vyjádřiti, pocit, že jediné chudoba jí sluší a že jen k chudobě byla určena. Nemohla ničeho míti z toho, co se jevilo vně, neboť chovala vše v sobě. Věděla nebo cítila nebo viděla způsobem, jež si neuvědomovala, že jako hřích vstoupil na svět skrze ženu, tak odpykání mělo se zroditi skrze ženu, a právě v tomto citění pravila: Ejhle já děvka Páně. A tak poslouchala vždycky hlasu vnitřního, jenž v tom stavu, když jsme vedeni milosti, volá a pudí neodolatelně. Tento hlas mne též často volal a pudil na dlouhé cesty, a nikdy nadarmo.

13. prosince. Byla jsem minulé noci v sousedství Betléma v nízkém příbytku pastýřů, podoby čtvercovité. Bydlel tam párek staroušků. Zrobili si na levo příbyteček, zdí z černé země šikmo oddělený. Byl tam krb, vedle něhož zavěšeny byly na zdi pastýřské hole a několik mís. Pastýř vyšel z této místnosti a označil mi jinou naproti. Tam Maria a Josef seděli na zemi se skříženými nohama, proti zdi, a mlčeli. Maria měla ruce se-pjaté na prsou, byla oděna v bělavý šat a v závoj. Zůstala jsem několik okamžiků vedle nich, sny spřádajíc, potom jsem je opustila. Bylo tam křovi za domem.

14. prosince. Šla jsem z Vlámka do Země Zaslíbené, jakobych byla ještě dítkem. Běžela jsem vstříc Marii. Tolik jsem pospíchala, tak vroucně jsem si přála příchodu božského dítko, že jsem utíkala přes Jerusálém a Betlém, až mi vlasy ve

větru poletovaly. Chtěla jsem jim vyhledati dobrý přibytěk na tuto noc. Nebylo příliš daleko od prvního domu, jež jsem viděla, k tomu, jež jsem našla: po přestávkách byly jiné domy tam roztroušeny. Vešla jsem do velkého pastýřského domu ze strany přední, o níž se opíral chlév ovcí. Pastýř a jeho žena byli oba mladí. Viděla jsem také, kterak svatá rodina přichází; bylo již pozdě do noci. Pastýř namítal svatému Josefu, avšak dobrotivě, proč cestuje tak pozdě s Marií. Maria seděla ze strany na oslu; zřídili jí sedlo, pod nímž bylo jakési stupátko, by si tam vložila nohy. Maria, dle své postavy byla velmi blízka okamžiku, kdy měla porodit dítě Messiáše. Nechali své hovádko přede dveřmi a pastýř je vedl, myslím do stáje ovcí. Byli přijati velmi přátelsky, a odebrali se do jakéhosi přístěnku, kdež se zařídili a ubytovali. Neviděla jsem nikdy, že by kdy mnoho jedli; měli s sebou malé, velmi tenké chleby. Hovořila jsem s Matkou Boží u veškeré prostotě, a protože jsem měla práci s sebou, povídala jsem jí: „Vím dobře, že nemohu vám ničím posloužit, avšak ráda bych učinila něco pro chudé dívky; buďte tedy tak dobrotivi a sdělte mi, které by toho nejvíce potřebovaly.“ Pravila mi, bych pokračovala pokojně ve své práci a že mi označí ty nejpotřebnější. I usadila jsem se do jednoho temného kouta, kde mne nikdo neviděl a pracovala jsem statečně; dokončila jsem tak mnoho věcí. Potom spatřila jsem, kterak svatá rodina připravuje se k odjezdu.

16. prosince. Cestovala jsem k Betlému a vykonala jsem cestu s opravdovou námahou, avšak velmi rychle. Vešla jsem do domu pastýřského, do něhož, jak jsem zvěděla, měla Maria dnešní noci doraziti. Viděla jsem ji v dálce s Josefem: postupovala, sedíc na oslu a obkličena světlem. Tento dům byl jeden z nejlepších, bylo odtud viděti Betlém. Ve vnitřku byl zařízen jako všechny ostatní, ohniště bylo odděleno: bylo tam možno spatřiti všeho druhu nádoby a nářadí k potřebě pastýřů; z druhé strany byla oddělena místnost, do níž, jak jsem tušila, Maria a Josef měli vstoupiti. Vedle domu rozkládal se též ovocný sad, a za ním ovčinec, jenž nebyl zděmi uzavřen, avšak podepřen čtyřmi koly. Dům obývali mladý muž a jeho žena: byli to lidé velmi zdvořilí. Na začátku, když jsem přišla, ptali se mne, co chci. Řekla jsem jim, že jsem chtěla očekávati Josefa a Marii, kteří měli sem přijíti dnešního dne; odvětili mi, že se to stalo v době dávno minulé, že teď se to již nepřihází, a byli trochu nelaskavi. Avšak já jim odpověděla, že se to děje znova po všechna léta, protože se toho slaví památka. Zase se stali přívětivi a úslužni, a když jsem se posadila se svou prací do koutka, kolem něhož měli jíti, chtěli mi dáti světlo k mé práci. Řekla jsem jim, že ho nepotřebuju: usadila jsem se do temného místa, kdež jsem se jala pracovati a stříhati; neboť viděla jsem tam velmi dobře. Avšak vizte, proč oni lidé mi pravili, že se to přihodilo druhdy a že teď již nic takového se neděje. Vcházejíc do domu, řekla

jsem si: „Kterak to? Tito lidé byli tady v době tak dávné, a ještě tu jsou: přece to není dnes.“ Řekla jsem si potom: „Proč bys se zaplétala do takových subtilit? Přijmi to, co nalézáš.“ Tehdy jsem se upokojila a ujistila: avšak lidé ti odpověděli ihned na mou pochybnost podobným pochybováním. Bylo to zrcadlo: „Co chceš, aby lidé tobě činili, čiň ty jim.“

Jakmile Josef a Maria přišli, lidé tito přijali je přátelsky. Maria sestoupila s osla a Josef vzal s sebou ranec. Šli do světničky na pravo a Josef posadil se na svůj uzel. Maria posadila se na zem, proti zdi. Tito hostitelé prvně jim něco nabídli. Postavili před ně malou stoličku, na níž byly oválné a ploské mísky. Na jedné byly okrouhlé chleby, na druhé drobné ovoce. Avšak oni z toho nejedli. Viděla jsem, že Josef vzal z toho cosi a odnášel to. Myslím, že byl venku nějaký chudák. Osel byl uvázan přede dveřmi. Ačkoliv nejedli, co jim bylo předloženo, přijali to s pokorou a nikoliv bez pohnutí. Nemohla jsem si zabrániti, abych neobdivovala se této pokoře, s jakou přijímali vždy, co jim bylo dáno. Na to přiblížila jsem se k nim plná bázně, projevila jsem jim svou oddanost a žádala jsem svatou Pannu, by ráčila svého syna, až jej obdrží, poprositi, by jí udělil té milosti, bych nikdy nekonala a nepřála si ničeho, než jeho přesvatou vůli. Mluvila jsem s ní o své práci, prosíc ji, by mi pověděla, kterak mám vše provéstí a koho čím podělití. Odpověděla mi, že jest třeba toliko pracovati, že vše se zařídí k dobrému. Tu schou-

lila jsem se bázlivě do svého koutečku a pokračovala jsem čile v práci. Nevyčkala jsem odjezdu sv. rodiny.

Můj vůdce mne vedl do jakési vzdálenosti od Betléma, skoro směrem poledním. Tam vše bylo pusto; byli jsme v době přítomné. Avšak viděla jsem před sebou zahradu obkličenu stromy podoby jehlancovité a honosící se hezkými listy. Nalézaly se tam krásné záhonky; vše bylo zelené a pestře drobnými kvítky jako emailem vykrášleno. A tu viděla jsem uprostřed na sloupě, kolem něhož šplhalo se révoví, osmirohý kostelíček, hrozny obklopený. Zevně nebylo možno pozorovati než listy, avšak přiblíživše se ke kostelu, viděli jsme viseti dlouhé hroznovité květenství olše, ačkoliv nelze pochopiti, kterak větve nezlámaly se pod jich tíží. Ono révoví mohlo tloušťkou dobře rovnati se slabší ruce. Od osmi boků tohoto kostelíčka, jenž neměl bran a jehož zdi byly průsvitny a snadno prostupny, vedlo tolikéž cest. V kostele byl oltář, na němž jevily se tři obrazy, příslušné této svaté době. Byla tu předně cesta Marie s Josefem do Betléma, potom Jezulátko v jeslich a konečně útěk do Egypta. Tyto obrazy byly jako živé na oltáři. Z osmi stran shlíželo dvanácte z předků Marie a Josefa, kteří súčastnili se těchto výjevů jako slavností. Můj vůdce mi pravil, že druhdy býval tu kostel, v němž příbuzní svaté rodiny a jejich potomci vždy slavili památku těchto svatých tajemství. Avšak když byl zrušen, tato slavnost i na dále byla slavena až ku konci časů těmito blaženými. Byla jsem pak rychle domů přivedena.

Můj stav v těchto dnech bývá velmi obzvláštní. Nejsem nikdy jako se bývá na zemi. Vidím stále kolem sebe, z blízka i v dálce, mnoho osobností a rozmanitých výjevů. Vidím lidi, ani umírají následkem duchovního hladu. Vidím, kterak mnoho zla šíří se ze všech stran. Vidím lidi hned zde, hned na ostrovech, v chýžích neb uprostřed lesů. Vidím, kterak se učí tamo, kterak zapominají tuto, všude však jen bídu a zmalátnělost vidím, a zatemnělost. Potom znovu vidím nebe otevřené, avšak kterak všichni tito lidé zdají se mi chudí, ubozi a pošetili. Lnou k jakékoliv nečistotě a chodí proti zdravému smyslu. Potom ženu tyto lidi před sebou, sama zůstávajíc pozadu, a vše to se mi jeví pochmurné a temné. A nad to pociťuju ustavičně hlubokou ošklivost k životu tomuto. Vše, co jest pozemského, objevuje se mi jakoby ohavné a jsem trápena krutým hladem: avšak není doprovázen odpornými pocity: honosí se libostí. Hlad tělesný jest cosi tak odporného!

23. prosince. Večerním soumrakem potkala jsem Josefa a Marii před Betlémem. Zastavili se pod stromem u cesty, před vjezdem do města. Maria sestoupila s osla a Josef šel sám do města, by vyhledal nocleh v prvních domech. Městečko v tomto okolí nemělo brány v pravém smyslu slova, avšak cesta vedla mezi dvěma stěnami, podobnými zbytkům zbořené brány. Josef hledal marně příbytek, neboť byl velmi velký počet cizinců v Betlémě. Po tuto dobu zůstala jsem u Matky

Boží. Když Josef se vrátil, pravil svaté Panně, že nenalezl žádného noclehu v sousedství. Na to Maria, kráčejíc pěšky vedle svého chotě, jenž vedl osla, vstoupila do Betléma. Šli k zápisu: člověk, jenž tam úřadoval, podotkl Josefovi, proč přivádí s sebou svou ženu, že toho nebylo docela třeba. Josef se zarděl před Marií, boje se, aby nemyslila, že jest zde ve špatné pověsti. Pravil jí, že při takovém návalu lidí udělají dobře, když půjdou z druhé strany, kde jistotně najdou byt. Celí postrašení brali se ulicí, jež byla spíše polní cestou než ulicí, neboť domy byly na vrcholcích. Z druhé strany, kde domy byly odděleny a rozptýleny, byl v místě, níže položeném, překrásný strom osamocený, jehož haluze pokrývaly svým stínem velký prostor: kmen byl hladký a rovný a větve rozpínaly se vůkol jako střecha. Josef uvedl pod tento strom svatou Pannu s oslem, potom je opustil znova hledat nocleh. Panna Maria zůstala státi, opírajíc se o strom: její roucho bez pasu tvořilo mnoho řas: bílý závoj jí pokrýval hlavu. Osel měl hlavu obrácenu k stromu: mnoho lidí, jdoucích všemi směry, kráčelo kolem ní a patřili na ni, nevědouce, že Spasitel byl tak blízko nich. Kterak byla trpělivá ve svém mlčenlivém očekávání! Kterak byla pokorná! Ah! musela dlouho čekat. Posadila se, nohy pod sebe zkříživši, ruce sepjevši na prsa a sklonivši hlavu. Josef vrátil se plný smutku nenašel hospody. Odešel znovu; čekala zase s velkou trpělivostí a Josef vrátil se opět, aniž by přinášel útěchu. Pravil tedy, že zná místo, polo-

žené v nějaké vzdálenosti od města, kam druhdy se pastýři uchylovali; našli by tam jistotně útulek a když by i pastýři přišli, snadně by se s nimi dorozuměli. Popošli tedy poněkud dále a odbočili na levo na stezku, jež táhla se od města a po níž nešli kolemjdoucí. Brzy cesta jala se stoupati. Byly tam před pahrbkem stromy rozličného druhu, terebinty nebo cedry a jiné stromy s listky drobnými jak u zimostrozu. V tomto vrchu byla zrobena jeskyně nebo sklipek, jenž se zavíral proutěnými dveřmi. Josef vešel: potom jal se vynášeti ven rozličné předměty, jež tam překážely. Maria a osel čekali přede dveřmi. Brzy ji uvedl dovnitř. Byl všecek smuten. Jeskyně měla pouze deset stop výšky a snad i méně; v místě, kde byly jesle, půda byla poněkud vyvýšenější. Maria posadila se na jednu pokrývku: poblíž ležel ranec, o nějž se opírala. Mohlo býti devět hodin, když vstoupili do sluje. Josef vyšel znova a přinesl otep chrastí, jež byla již svázána širokými listy skřipiny nebo rákosu. Nesl též řeřavé uhlí v jakési pánvičce, opatřené rukojetí, vysypal je u vchodu do jeskyně a rozdělal oheň. Měli s sebou nutné předměty k rozdělání ohně, jakož i všeho druhu podobného nářadíčka. Neviděla jsem však, že by co vařili nebo jedli. Josef ještě vyšel, potom se vrátil a jal se plakati. Mohlo býti asi k půlnoci. Viděla jsem tehdy poprvníkrát, kterak svatá Panna modlila se klečíc: položila se pak na koberec a podepřela si hlavu o dlaň; ranec jí sloužil za podušku. Josef z pokory zůstal u vchodu jeskyně. U stropu po-

někud stranou zely tři okrouhlé otvory, opatřené mřížemi. Když se šlo ode dveří a otočilo se na levo ve vnitřku, přišlo se do jiné podobné světničky, vyhloubené do vrchu nebo do skály, jejíž vchod byl prostornější a před nímž vedla cesta do polí, odkudž přicházeli pastýři. Byly také tu a tam domky na pahrbcích a kolny z hrubého prouti, spočívající na čtyřech, šesti nebo osmi kolích.

Na to byla jsem přenešena do zcela jiného vidění. Viděla jsem Betlém v jeho nynějším stavu: nebylo možno tam již něco poznati, tolik všude zahrnula se chudoba a nouze. Jeskyně jeslíček stala se podzemní kaplí. Čtla se tam ještě mše. Misto bylo zvětšeno a byly tam rozličné ozdoby z bílého mramoru a lidské podoby. Nad tím zvedal se kostel podobný starému klášteru, rozpadávajícímu se v trosky. Služby Boží slavily se pouze v jeskyni jeslíček: avšak viděla jsem krásný chrám duchovní, an se vznáší ve vzduchu. Byl osmirohý a měl jeden jen oltář. Ve výši kůry svatých jej plnily: na oltáři skvělo se vyobrazení jeslí, před nimiž pastýři klečeli, a jehňátka, podobná bílým obláčkům, procházela vzduchem a stavěla se do řady na tomto obrazu. Celebrantem byl stařec tváře laskavé s bílými vlasy a dlouhým vousem; byl oděn kněžskými odznaky, velmi hojnými a formy starobylé. Měl kápi, jež se stahovala přes čelo až k tvářím. Byl to svatý Jeroným. Průběhem obřadu podkuřovalo se mnohem častěji než jak se děje u nás. Také tam přistupovali k svatému přijímání a viděla jsem jak u apoštolů, že malé světlé

tělo vstupuje do úst těch, kdož se ho zúčastňovali. Ku konci postavili se před oltář tváří proti sobě, jakoby tvořili kůr a zpívali. Tu výjev se změnil. Jeroným zůstal a střed kostela naplnil se jeptiškami rozličných řádů. Stály ve třech řadách a tvořice kůr, zpívaly. Viděla jsem tu zvláště Anunciantky a svatou Johannu, jež mi pravila, že od svého dětství viděla ustavičně tímto způsobem všechna tato tajemství, jakož i veliké dobro, jež z nich pokolení lidskému plynulo: právě proto založila svůj řád. Ted' byla zde se všemi řeholnicemi, jež následovaly jejího příkladu, by pokračovaly v slavení této slavnosti, protože skoro upadla v zapomenutí mezi lidmi. Směla jsem pozorovati, co její láska způsobila, a dáti táž naučení i svým duchovním dítkám. Pravila mi ještě mnoho jiných věcí téhož druhu, jež jsem si předsevzala zanechatí po sobě svým sestrám řeholním. Bůh to oplatí. Viděla jsem také svatou Františku a jiné jeptišky, jež jsem znala, any přítomny jsou slavnosti.

Dne 23. prosince večer Poutník (Brentano) mohl ve společnosti zpovědníkově ztráviti dvě hodiny u' Anny Kateřiny, jež zůstala po celý tento čas ve stavu kontemplace. Byl tolik pohnut, že počal svoje vypravování těmito slovy:

„Kdy toto píšu, cítím se hluboce zarmoucen bídným stavem, v němž žijeme a v němž následky a účinky zatemnění, z něho vyplývajícího, brání a překáží mi pozorovati okem klidným, bych je přesně zaznamenal, nebeská tajemství, zjevovaná by-

toští Bohem omilostněnou, plnou prostoty a naivnosti. Mohu zachrániti pouze na polo smazané stíny vidění, jež dokazují realitu a stálý příliv do věčného přítomna všech tajemství vztahů Boha k člověku, hříchem ztracených. Jest zapotřebí, bych tyto stíny uchvátil ve spěchu a jakýmkoliv způsobem zadržel. Nemohu vyjádřiti citů, jichž při tom zakouším. Ti, kteří po léta dusili tuto milost a z ní si smích tropili, ti, kteří teď nuceni jsou ji uznati a kteří přece ji kali a neumí ji ani hledati, ani oceniti, plakati budou se mnou, až toto zrcadlo, v němž se tolik tato milost obrazy, bude smrtí zatemněno.

Děťátko Ježíši, Spasiteli můj, uděl mi trpělivosti.“

A vypráví dále o Anně Kateřině:

Pociťovala prudké bolesti ve všech svých údech a ve všech ranách; snášela je a zápasila radostně. Mnohdy nemohla zabrániti, aby jí neušel srdcervoucí výkřik. Její ruce a její prsty třáslly se bolestí: jakoby něco trhaly a jakoby byly zmitány křečovitými pohyby. Učinila všechny své dary, skončila všechny své práce; odložila a urovnala všechny hadříky šatstva, a všechny ústřížky nití, jež zůstaly, potom, vyčerpána únavou, vhroutil se do sebe, by přinesla k jesličkám svou vlastní oběť Vánoční, neskonale totiž bolesti, jež vidí ustavičně v podobě květin. Pravila brzy:

„Dorota mne provází k jeslím. Přišla mne vyhledat. Pravila mi, že ji často tupili pro množství květin, jimiž zdobila oltáře: avšak odpovídala

pokaždé: „Když květiny vyschnou, Bůh vezme barvy a vůni, jež jim udělil: právě tak vysuší všechny hříchy a co jest dobrého, jemu jest obětováno, neboť to pochází od něho.“ Byla povždy puzena v duchu vroucí žádostí k jeslím Páně a tam vše přinášela v oběť. Poutník též má přinést Jezulátku všechny svoje bolesti, všechny svoje slabosti, všechny svoje chyby a vícekrát do nich nepadati. Vše má počítí znova a žádati Jezulátko o dar vroucí lásky, by našel u Boha větší útěchy. Vidím také svatého Jeronýma. Dlouho žil tuto a obdržel od Boha svými prosbami takový plamen lásky, že jim byl zrovna stravován.“

„Oh! kdo by směl patřit na krásu, čistotu a neporovnatelnou prostotu a nevinnost Marie? Ví vše, a přece zdá se, že nemá o ničem vědomí, tolik jest naivní! Klopí oči, a když vzhledne, její pohled proniká jako paprsek, jako pravda, jako neposkvrněné světlo! To proto, že jest dokonale nevinná, naplněná Bohem a bez návratu k sobě. Nikdo nemůže jí odolati při tomto pohledu.

„Vidím jesle, a nad nimi svátek slaví všichni blažení, kteří klaněli se Jezulátku za času jeho narození, ti, kteří později přišli uctít to místo a také všichni, kteří tam byli přítomni toliko žádostí a pobožností: slaví v podivuhodném chrámu duchovním svatvečer Narození Spasitelova: zastupují Církev a všechny, kteří touží, by toto svaté místo a tuto svatou dobu slavili. Tak činí Církev vítězná pro Církev bojující: tak má tato činiti pro Církev trpící. Oh! kterak jest to krásné krásou nevyličitelnou!

Jaká blahoslavená záruka! Vidím kolkolem, blízko i daleko, podobné duchovní chrámy. Žádné násilí nemůže zničit oltář Páně. Tam, kde není již viditelný, jest udržován a povznášen, ačkoliv neviditelný, duchy blaženými. Nic nepomíjí z toho, co se provedlo v Církvi pro lásku Ježíšovu. Tam, kde lidé nezasluhují již, by slavili svátek ten, blažení jej slaví na jejich místě, a všechna srdce, jichž tužby spějí tam, by vzdaly chválu Bohu, jsou tam přítomna a nalézají tam svatý chrám a slavnost nebeskou, ačkoliv jejich smysly hrubé nemají o tom ani potuchy: přijímají odměnu své zbožnosti.

Avšak v nebi vidím Marii, ona sedíc na nádherném trůnu, obětuje svému božskému Synu, jenž se objevuje před ní v podobě děťátka novorozeného, v podobě jinocha a Spasitele ukřižovaného, všechna srdce, jež ho milovala a jež brala podílu na této slavnosti....“

A teď nemocná jakoby zářila radostí; její duch, její slovo, její obličej byly proniknuty jasností a životem nevylicitelným, a její jazyk vyjadřoval s takovou hloubkou a takovou snadností věci nejvznešenější a nejtajemnější, že Poutník cítil se dojat až v hlubiny duše, poslouchaje ji. Nemůže podati leda velmi matný stín toho, co slovo jasnovidné děvy vyluzovalo z temnot života spíše plameny, než barvami.

„Vizte, zvolala, jak celá příroda skvěje se a usmívá v nevinnosti a radosti. To jakoby mrtvý, zahalen ve svůj rubáš vstával z lůna hniloby, prachu a noci hrobu, a svým zjevením by svědčil, že

není pouze živ, oděn tělem, mlád, kvetoucí, radostný, avšak spíše že jest nesmrtelný, nevinný a čistý, že jest obrazem Boha bez poskvrny. Vše jest živoucí, vše jest opojeno čistou radostí a vděčností. Oh! krásné vrchy a kopce, kolem nichž stromové utikají, jakoby s chvatem mířili k jeslím, by rozsypaly k nohám Spasitele, jenž navštěvuje své tvory, vůně, květy a plody, jež od něho přijali. Květiny všude otvírají své kalíšky a nabízejí své tvary, své barvy, své vůně Pánu, jenž přijde brzy a bude procházeti se uprostřed nich. Prameny šumí, plny žádosti, a studnice tančí v radostné netrpělivosti jako dítky, jež očekávají dary Vánoční. Ptáci vydechují zpěvy plné libeznosti a jásotu. Jehňátka a ovečky bečí a poskakují. Všechna zvířata jsou pokojná a radostná. Krev proudí čistěji a živěji ve všech žilách. Všechna zbožná srdce, jež byla tištěna svatými tužbami, tlukou instinktivně při bližení se Spásy. Vše jest v pohybu. Hříšníci jsou jati smutkem, pohnutím, lítostí, naději: nenapravitelní, zatvrzelí, nepřátelé, kteří se stanou budoucími katany Ukřižovaného, jsou v úzkostech, v nepokoji, ve stavu zmatku, jemuž nerozumí: neboť i oni cítí, že cosi nepochopitelného se hýbe v čase, jehož plnost se přibližuje. A tato plnost a celé štěstí, jež zplozuje, jsou v srdci pokorném, čistém, milosrdném srdci Mariině, jež modlí se nad Spasitelem světa, člověkem učiněným pod tímto srdcem, a jenž v několika hodinách, jako světlo stavší se tělem, vstoupí do tohoto života do svého dědictví, kde jeho vlastní ho nepoznali.

Co pravi celá příroda v tomto okamžiku, kdy ho-
voří přede mnou, když její Stvořitel přichází, by
v ní zvolil svůj pobyt, to jest psáno vysoko na
hoře v knihách, kde pravda jest schraňována do
té doby, až se časy naplní. A jako v rodokmeně
Davidově slib byl uchováván až k svému splnění
v Marii v plnosti časů; jako tento rod byl opatro-
ván, očišťován až k okamžiku, v němž zplodil ve
svaté Panně světlo světa, právě tak tento Svatý
hory proroků očišťuje a schraňuje všechny poklady
stvoření a příslibení, jakož i význam, smysl a pod-
statu každého slova a každého tvora, dokud časy
nebudou naplněny. Odvrhuje a vymazuje vše, co
jest falešné a špatné; tehdy jest to proud tak či-
stý, jako když vyšel z lůna Božího, a právě tak
teče dnes do celé přírody. Proč hledatelé usilují
o to, by našli a nenalézají? Měli by viděti tuto,
kterak dobro plodí věčně dobro a kterak zlo plodí
stále zlo, není-li potlačeno lítostí a krví Ježíše
Krista. Jako blažení, zbožní živí a duše trpící pů-
sobí ustavičně skrze Ježíše na sebe, čímž se pod-
porují vzájemně, léčí a jsou léčeny, právě tak vi-
dím, ana podobná práce děje se v celičké přírodě.
Co vidím, jest nevyjadřitelno. Každý prostý člo-
věk, jenž následuje Ježíše, dostává to jako darem.
Zajisté, podivuhodná to milost tohoto času, jež trvá
pro věčnost. V těchto dnech ďábel jest spoután
řetězy; leží na zemi, plazí a vzpírá se, casá, hází
sebou a kope: právě proto nemohu si zabrániti,
bych nenáviděla všechna zvířata, jež se plazí.
Ohavný, hnusný démon, jenž ponouká ke zlému,

jest dnes snižen a pokořen a nemůže ničeho zmoci v těchto dnech. Toť pověčná milost této doby.“

Po těchto slovech musel ji Poutník opustiti, avšak dva dny na to vyprávěla mu, jak následuje:

„Viděla jsem svatého Josefa, kterak vychází večer s košem a několika malými nádobami, jako by chtěl hledati nějakou potravu. Žádné slovo nemůže vyličiti jeho prostotu, jeho ochotu a jeho pokoru. Viděla jsem Marii v tomže koutě, kdež jsem ji prve spatřila, modlící se a zachvácenou extasí: byla na kolenou a měla ruce skrovně pozvednuté. Oheň ještě hořel. V přepážce byla upevněna malá tyč, nesoucí pochodeň nebo rozžehnutou lampu. Viděla jsem vše plné světla bez jakékoliv příměse stínu, a viděla jsem plamen lampy, poněkud matný, bez lesku, jak se nám jeví ve světlém dni plamen svíce. Bylo v tomto plameni cosi hmotného. Maria byla sama samotinká. Myslíla jsem tu na vše, co jsem chtěla přinést k jeslím Spasiteli, jenž byl blízek, a měla jsem dlouhou cestu vykonati. Kráčela jsem množstvím rozličných míst, jež jsem viděla často ve svých viděních, týkajících se života Páně. Viděla jsem u lidí nepokoj, zmatek a úzkost nevysvětlitelnou. Viděla jsem Židy v jejich synagogách nanejvýš rozčilené a přerušující bohoslužbu.

Šla jsem též v těchto krajinách do místa, kde se obětovalo v chrámu modlám. Byla tam modla jedna s tlamou strašně širokou. Vhodili do ní maso obětní a modla rozpadla se v kusy: tu strach a nepořádek zavládl mezi nimi i rozptýlili se na všechny strany.

Šla jsem též do země Nazaretské a navštívila jsem dům svaté Anny. Byl to okamžik před narozením Spasitelovým. Viděla jsem Annu a Jáchyma, ani spí každý v jiné světnici. Skvělé světlo padlo na Annu a byla uvědoměna ve snách, že Maria porodila na svět syna. Probudila se a běžela spěšně k Joachimovi, jenž ji přicházel již vstříc, byv navštíven týmž tušením. Modlili se a chválili Boha pospolu, s rukama pozdviženými k nebi. Ostatní osobnosti, jež zůstávaly v domě, byly též pohnuty neobyčejným způsobem a přišly k Joachimovi a Anně, jež našly v záchvatu radosti: dozvěděly se o narození dítěte a chválily Boha s nimi. Všichni tito lidé nevěděli zcela jasně, že novorozeňátko bylo Synem Božím. Avšak věděli, že to bylo dítě spásy, dítě zaslíbené: zakoušeli všichni toho pocit vniterný a nemohli jej vyjádřit. Kromě toho i struny jejich srdce rozechvěny byly zázračným ruchem, jímž se chvěla příroda a to byla pro ně noc posvátná. Viděla jsem ještě sem a tam lidi zbožné kolem Nazaretu, ani vstávají, probuzení vnitřní sladkou radostí, a vědomě nebo nevědomě ani slaví modlitbou příchod Slova, tělem učiněného do života časného.

V celé této pochůzce, již jsem vykonala průběhem této noci zázračného kypění, moje cesta mne vedla stále k přerozmanitým výjevům lidí takto vzrušených v půlnoční hodině, běžících pospolu, rozradostněných a modlicích se, nebo nepokojných a zmitaných; viděla jsem to u nejrozličnějších národův. Cestou svou ubírala jsem se

velmi rychle k východu, odchylujíc se poněkud k poledni, jakobych směřovala k pohoří Eliášovu. Jedenkrát ve velkém městě ve zříceninách, kde mezi ohromnými sloupy a nádhernými stavbami polosbořenými mnoho lidí obývalo v příbytcích, zbudovaných v těchto stavbách nebo přitmelených k jich stěnám, viděla jsem ruch neobyčejný na velkém náměstí, jež se nalézalo mezi sloupy. Muži a ženy chvatně pobíhali; přišlo jich mnoho z venkova a všichni patřili na nebe; převeliký počet pohlížel tam trubicemi asi osm stop dlouhými, mající příčný výsek po straně, kamž se kladlo oko: jiní naznačovali cosi ve vzduchu a všichni pravili skoro jednosvorně: „Jaká to podivuhodná noc.“ Museli spatřiti nějaké znamení na nebi, snad kometu; snad to byla příčina jejich vzrušení. Nevzpomínám si, že bych co byla viděla.

Pokračujíc ve své rychlé cestě, ubírala jsem se odtud velmi hbitě k místu, kde lidé, shromáždění na břehu posvátného proudu, čerpali z něho a dávali čerpati vodu svými kněžími. Byli tentokrát mnohem četnější a zdálo se, že konají jakousi slavnost. Když jsem tam přišla, nebyla noc, bylo naopak právě poledne. *) Nemohla jsem si pohovořiti se všemi lidmi, jež jsem před tím potkala. K těmto jsem promluvila; poslouchali mne a byli dojati mou přítomností. Řekla jsem jim, že od nynějška nemusejí již čerpati svatou vodu, a že jest třeba, by se obrátili k Spasiteli, jenž se narodil.

*) Na březích Gangu.

Nevím již, kterak jsem jim to pravila, avšak byli velice pohnuti a užaslí, a postrašila jsem je, zvláště některé z nich, kteří byli velmi usebráni a zbožni. Byly mezi nimi duše čisté nadmíru a hluboce cítící. Viděla jsem, jak tito šli pak do svých chrámů, kde jsem nespatriła model; bylo tam přece cosi jako stůl k obětem. Vrhli se na kolena, muži, ženy i děti. A matky braly své dítky před sebe a držely jim ruce pozdvižené jakoby k modlitbě; bylo to velmi dojemno.

Byla jsem pak přivedena k jeslím. Spasitel se narodil. Svatá Panna seděla na témže místě jako před tím, zahalená velikým závojem, a držela na svých kolenou Jezulátko, zavnuté ve velmi volných plénkách. Nebylo viděti obličej děťátka. Byla nepohnuta a jakoby v extasi. Pastýřský párek stál bázlivě v uctivé vzdálenosti a někteří pohlíželi s hora otvory jeskyně. Klaněla jsem se mlčenlivě. Když pastýři odešli, svatý Josef přišel, nesa na ramenou jakousi pokryvku a též nějaké pokrmy v košíku. Položiv to, přiblížil se k Marii; i podala mu dítko, by je pochoval. Chopil je do náruče s velikou radostí, zbožně, s neskonanou pokorou. A viděla jsem, že nevěděl, že by to byla druhá z božských osob, avšak cítil, že to bylo dítko zaslíbené, jež přinášelo spásu světu, že to bylo dítko svaté.

Zatím poklekla jsem, prosíc Matku Boží, by ráčila přivésti k svému synu všechny, jež jsem znala jako milosti spásy potřebující. A viděla jsem v duchu všechny, na něž jsem myslila, a moje myšlénka byla znamením, že moje přání bylo vyslyšeno. My-

slila jsem na Juditu na horách a viděla jsem ji pojednou v jejím domě, v síni, kde lampy byly zavěšeny, s velkým počtem osob, mezi nimiž jako bych spatřila i cizince. Bylo to jako náboženské shromáždění. Jakoby se o něčem radili; velké po-
hnutí mezi nimi zavládlo. Viděla jsem také u Ju-
dity jakousi vzpomínku mého zjevení se a žádost
smíšenou s bázní, bych opět přišla. Jakoby u sebe
pravila, že jestli Mesiáš skutečně přišel a kdyby
mohla býti ujištěna o tom, co zjevení jí sdělilo, že
by byla učinila, co slíbila, jen aby prospěla své-
mu lidu.

Nastal den. Maria seděla, nohy majíc skříženy,
na svém obyčejném místě a Jezulátko leželo u
jejích nohou, zavinuté v plénky, avšak s obličejem
a ručkama uvolněnými. Držela cosi jako kus látky
vlněné, již svinovala nebo připravovala. Josef byl
u vchodu, proti ohništi, upravuje cosi jako dřevěný
věšák, na nějž by se rozvěsilo nářadí. Řekla jsem
si tehdy: „Dobrý stařečku, nebudeš dlouho praco-
vat, bude brzy dlužno prchatí“. Stála jsem u osla.
Ve chvílce té přišly z okolí, z místa, kamž Maria
zašla na své cestě, tři obstárlé ženy. Zdálo se, že
jsou poněkud známy se svatou rodinou, neboť byly
přijaty velmi srdečně: Maria nevstala. Přinášely
dosti velký počet darů: drobné ovoce, kanárky,
velké ptáky s červeným zobákem šidlovitým, jež
nesly pod pažďí nebo za křídla, potom malé chleby
okrouhlé, podlouhlé, kulaté, bochníčky, večky,
housky, tlusté na palec, konečně sukno a jiné kusy
látek vlněných. Vše to bylo přijato s neskonalou

pokorou a vděčností. Byly něžné, dobré a zbožné. Patřily na dítko do duše dojaty, avšak nedotkly se ho; potom vzdálily se bez dlouhého loučení a ceremonií. Po ten čas pohlížela jsem na osla s velkou pozorností. Měl záda velmi široká, i pravila jsem sama u sebe: „Dobré hovádko, tys již hezký náklad neslo“. Chtěla jsem se též ujistiti o pravdě toho, co jsem viděla, i pohládila jsem ho rukou po srsti; pocítila jsem cosi sladce něžného jako hedbávi a připamatovala jsem si trávník, jehož jsem se v jiné příležitosti dotýkala. Tu z kraje, odkud pastýři přišli a kde byly zahrady s hájky balsamovníků, přišly dvě paní se třemi děvčátky asi osmiletými. Zdály se z vyššího stavu: též jakoby byly, více než první ženy, cizejší svaté rodině; přiváběny byly zázračným ponuknutím. Josef je přijal velmi pokorně. Přinášely dary větší ceny, ačkoliv menšího objemu: zrnka na talířku, drobné ovoce, potom pravidelně srovnanou hromádečku zlatých trojúhelných listů, dosti tlustých, na nichž bylo vyryto vyobrazení jako na pečetítku. Řekla jsem si: „Věc podivuhodná! To podobá se obrazům, jimiž znázorňuje se oko Boží! avšak nikoli! Kterak mohu přirovnávatí oko Boží k červené hlíně?“ Maria vstala a podala jim dítko do náruči. Každá z nich je trochu pochovala: modlily se mlčky, pozdvihující svoje srdce k Bohu: obejmuly též dítko. Josef a Maria hovořili s nimi a když odcházely, Josef je provázel až na konec cesty. Všechny tyto osobnosti přišly jakoby potajmu a vyhnuly se v městě všemu, co by mohlo na ně pozornost přivábiti. Tyhle

jakoby byly přišly ze vzdálenosti několika mil alespoň. Při těchto návštěvách Josef vždy jevil se u veliké pokoře, uchýlil se do stínu a patřil na vše z pozdálí

Eugen DEMOLDER

AUTHENTICKÉ KRÁLOVSTVÍ VELIKÉHO SVATÉHO MIKULÁŠE a LEGENDA YPERDAMSKÁ.

DVĚ krásné knihy pro malé. Tato díla Eugena Demoldera nás uchvacují. Na těchto stránkách atlasové bělosti, jež prsty něžňounkých čtenářů převraceti budou jako Abecedu svých prvních snů, jemné, duchovní péro spisovatelovo skotačí a prohání se, podobno radostnému veselí svobodného vrabčáka ve sněhu. Psáti pro děti jest umělecký kousek, těžký kus práce genia, a to vždycky. Psáti bez tajných výhrad zadních myšlének, s prostou nelíčeností myslitele, s něhou matky, jež se znepokojuje studenýma nohama, nosem, jež třeba utírat, chutí příštího krajíčku namazaného, při tom býti stále v dobré míře otce, jenž snaží se, by se přiučoval v obcování s dětmi vždy více, a přece uchoval vzlet básníka, krásný vzmach křídel snílka, toť jednoduše zjeví se jedním z nejpřednějších povídkářů doby. Takovéto naprosté čistoty a této absolutní prostosrdečnosti dosahuje se toliko vytrvalým úsilím mozku velmi prostorného a velmi zdravého. Všechny tyto milounké vlámské domy, tyto vnitřky čisté a louhenní

zavánějící, kde tabulky okenní, kostkované na způsob šachovnice, jsou ustavičně vystaveny kouzelné hře svěží obraznosti děfátek, probouzejících se pod proutkem čarodějek a fantasmatů; ty veliké krby a komíny, jimiž sestupují cherubínové, ďábli a morálka, ty kojné s mohutnými prsy, vábivými jako smetanové dorty, ty naivní příchody Jezulátka učenlivého, poslušného, bratrského, jenž má starost o uplatnění důstojnosti nejmenších, všechno to jest země zakázaná obyčejným, tuctovým romanopiscům a zaslíbenou zemí těch, jichž intelligence jest dosti veliká, by obsáhla Evangelium. Kromě Maeterlincka neznám, kdo by se mu vyrovnal cudnou zdrženlivostí jistého hlubokého mlčení; avšak Demolder jest bílý, kdežto Maeterlinck černý a honosí se milou živostí vrabce, zcela posněženého, jenž se vrtí, protřepává a popelí s rozpjatými radostnými křídly v závějích...

Ah! kéž by hodně chlapců dovedlo strávití tyto Vánočky .. z Vánocí požehnaných, jež tak rychle pomíjejí; stali by se snad později méně pitomými muži!

LEON BLOY

CHUDÁ ŽENA. (Současná epizoda.)

Pochmurná historie několika pariů, vypravovaná . pariou, neboť ve Francii nemáme jiného názvu k označení člověka geniálního. Žena ctnostná, jedna z těch, jež Písmo nazvalo by pravou ženou silnou, kdybychom žili v dobách biblických, usiluje o to, by zůstala počestnou v prostředích, otrávených všemi zločiny pařížské luzovlády. V obrazech krutosti stále nové a jež dosahují často až ke komickému, chmurně jako v tancích smrti. a ironicky, ba, abych tak řekla naivně, Leon Bloy popisuje toto prostředí, jakoby na ně shlížel s výše nějakého nebe, naplněného blesky a hromy. Nemyslím, že bude kdy viděti správně: přece, vidí-li b o ž s k y, smíme mu to vyčítati? Což nemá v hojnosti všeho, čeho my budeme míti věčně nedostatek? Chce genius co jiného než zrealisovati Boha? Octave Mirbeau prohlásil některé krásné pravdy o autoru Chudé Ženy, a nehodlám po něm opakovati, že hlavní vadou velkých spolubraří jest to, že neumí stanovit si vzájemnou úctu. Ráda bych pouze promluvila o náboženském přesvědčení Bloy, o choulostivé a důležité to otázce, neboť jestli přiřkneme víru Pariovi, jehož známe, vyysvětluje se tímže slovem celý jeho život. Četla jsem Chudou Ženu s pokorou, totiž četla jsem ji bez ohledu na zaměstnání svého řemesla, poněvadž jsem byla přesvědčena, že se tam nesetkám s chybami

jazykovými. Sledovala jsem tedy zastavení této křížové cesty všech čistých vášní, snažíc se oddáliti od zloby tohoto věku. Nuže, nezdálo se mi možné napsati tuto knihu, upadnouti až k jistým směšnostem, zkroutiti jistá pravidla harmonie v komposici básně, by se obdržel jistější účinek náboženské intensity, aniž by autor nevěřil upřímně ve svůj dar apostolatu. Napsala jsem, že genius realizuje Boha; nejsem jista, že glorifikace tohoto genia stačí k radosti psáti o Bloy. Pomyslílo se kdy na to, že Leon Bloy mohl dostávat bankovky, děláje knihy počestné a nezdravé, jak činí všichni spisovatelé našich dnů? Spočítala se suma cti, již by byl mohl n a k r á s t i, prováděje důstojně sport sentimentální a všední novely? Maje podivuhodné nástroje, bylo mu velmi snadno věnovati je službě s v ě c i literární a nikoliv oné D r u h é V ě c i, pro niž dle vlastního vyznání byl stvořen. Slyšela jsem, že Leon Bloy má nedostatek peněz: jsem přesvědčena až k samozřejmosti, že má v ruku kámen mudrců. Stačí mu, by se dotknul lidského předmětu a tak přeměnil jej v studnici zlatem trýskající, a on opovrhne p ř e d m ě t e m l i d s k ý m. „Kráčím v Absolutno!“, praví. Strašná pýcha! zvolá se mezi soudruhy, uvyklými kráčet v cokoli jiného. Avšak nestojíme tu právě naopak před křesťanským sebezapíráním? A ta šílená násilnost pamfletáře nepocházela by odtud, že, odsoudiv svého Pegasa (jiného Pegasa u r a s a,

pane de Groux!) k tomu, by otáčel s očima zavázanýma kolem Vytahovadla katolicismu, zvíře, příliš okřídlené ještě pro takovouto gehennu, jalo by se vyhazovati zadkem a vzpínati se pod ranami zuřivých bičů nejobdivuhodnějšího svědomí? Nebyl by Leon Bloy, podrobuje se, on, člověk prudký, vášnivý, zhnětený ze všech hlin, spravedlivý, jenž smí zhřešiti sedmkrát za den jako všichni spravedliví, pod jeho náboženství hanebně vražděného, dáváje přednost zoufalství sobě svěřených, ustavičným mukám prostřednosti, osamocení, blátu, konečně i prostituci své víry, nebyl by spíše světcem . . než případem pathologickým? A teď chci připojiti tučnou pitominu: nebylo by tu opravdu nějaké vyšší síly než ta, již jmenujeme *geniem* a jež by vyvozovala takového muže, bláznivého zevnějšku, protože nemůžeme ji vysvětliti lidsky? Zlobí mne neobyčejně, že musím vyznati, že před onou kapitolou *Chudé Ženy*, jež slove: *Krásná hodina snatku*, cítila jsem přítomnost nadpřirozeného. Jako všichni spisovatelé nečistí a velmi nedokonalí, jako všechny bytosti bloudící, bezpochyby v temnotách zevnějších, sním o věci, jež by byla dokonalá a čistá, a naleznuvši ji, nechci již toliko spisovatele, jednoho ze svých bratří, jež by to napsal; moje žárlivost mi vnuká, že zde třeba hledati výše než člověka. Buď Leon Bloy vynalézá Boha, nebo Bůh vynalézá jeho. Vyberte si.

RACHILDE

VODITEL VLČIC.

Protože život jest putováním, jsme volni vyvoliti si svůj způsob pohybování. Hnuší se mi železné dráhy, kde nikde nelze naléztí své oddělené kupé, vpravdě oddělené; nemohu strpěti rychlé jízdy, ani na bicyklu, ani v automobilu, a jestli jsem měla kdy ve svém časném mládí zvláštní zálibu pro koně, to proto, že skutečně i když nejzuřivěji pádí, působí dojmem dětského valčíku, skoro jako v houpací židli. Avšak jest třeba putovati, protože život jest poutí, a právě proto vyvolila jsem ten druh lokomoce, jenž slove psátí romány, nejlenivější způsob, přijíti nechť kamkoliv bez únavy. A při tom jest i to dobré, že se může jíti vpřed jako vzad, a možno zvoliti si svou zemi, své hospody, své krajinky, bez bázně, že potkáme při každém kroku lidi již viděné . . . nebo nemocné. Moje nestydaté zdraví mne činí sveřepou, přiznávám se k tomu, a vždycky mne plní hrůzou, mám-li se zkrřížiti s dámou, jež chodí, by zhubeněla, nebo s pánem, jenž se prochází se svou nervosou. Poznávám, že celý svět podobá se čím dál tím více rozsáhlé, ne-li pohodlné a příjemné nemocnici, i hledám čím dál tím více místa navštěvovaná osobami zdravými, totiž ty

body globu, kde šťastně můžeme býti sami. To vám vysvětlí, moji milí čtenáři, moje dílo, ostatně dokonale neužitečné, o době mero-vinské. Mám připojiti k vůli vašemu velikému poučení, že jsem četla Řehoře Turského se zájmem, jakým jste si sami v něm oblibovali? Nikoliv. Znáte Řehoře Tourského a není tajemstvím, že byl často špatně přeložen, mnohdy velmi z paměti dle vlastního rozumu. Avšak upokojte se, neopravovala jsem ho, ani nerozšiřovala, obdivovala jsem se mu jako vy a použila jsem z něho s jeho svatým dovolením věcí, jež by byly jistotně podivuhodné, kdyby byly vynalezeny vámi nebo i mnou. Sledujíc ubohá hovádka a chudšase, zabloudila jsem na stezky lesů hlubokých, jež nemají žádného vztahu s lesíkem Buloňským, tak milým moderním spisovatelům. Viděla jsem věci, jichž jednoduchost naháněla by strachu vymělkovaným zálibám naší éry. Pronikla jsem tajemství prudkých vášní, jež zdají se dětskými před zločiny naší současné republiky, jež však plodily již tytéž zločiny a tytéž hlouposti jako nuzné touhy naší doby. S rozkoší naslouchala jsem náboženským hádkám oné doby bouřlivé, jako jsem se bavila průběhem aféry Dreufusovy, a myslím, že s uspokojením přijmete, ačkoliv v mé historii Francie neobjevíte ani jednoho žida, ani nevinného, že již tehdy v naší krásné zemi vše kráčelo na přič, aniž by k tomu přispívati musela laicisace sebe skrovnějšího kláštera. Přece však byli

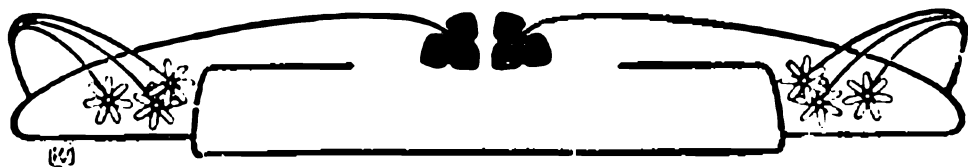
tam zdravější. Snad že byla ve větší úctě statečnost mužů, důstojnost žen nebo sport války než vraždivý automobilism našich dnů? Nevím! . . Avšak žasnete, až potkáte tolik lidí opojených udílením ran v této knize, kde heroové mají toliko své zbraně přirozené, bez motoru jakéhokoliv druhu, by se hubili. Byli tak zdraví, že všichni jen na to mysli, kterak se navzájem ubíjeti, ani psy nevyjímaje. Jediná nervosní tohoto romaneskního příběhu jest mladá cudná žena, jež není cudnou snad pro nějaký svůj nedostatek, ba nad to vyniká a odlišuje se svou láskou ke krvi, již jen k vůli krvi miluje, pravá to chuť vlčice, není-liž pravda? Přeju tedy svým vzácným čtenářkám oné málo všední zábavy, již jsem se věnovala, sledujíc Haroga a bijíc se pod jeho rozkazy za nejhorší všech motivů; doufám, že po příkladu mých voditelů divokých ženin poznají, spravedlivá to odměna chvalitebných úsilí dvou banditů, že i nejchmurnější cesty vedou vždy k oslnivým leskům Říma!

PROČ JSOU KÁZÁNÍ

NYNĚJŠÍHO KNĚŽSTVA

≡ TAK JALOVÁ? ≡

BIBLE jest knihou po výtce; a Evangelium jest nejvýtečnější částí Bible. Ježíš Kristus jest BOHO-ČLOVEK, Bůh velebný a všemohoucí, člověk slabý a neduživý; rovněž tak jeho Evangelium, věrné zrcadlo velikého tajemství jeho Osoby, zároveň jesti knihou prostinkou a vznešenou, prostou stylem a slovy, vznešenou naukami a věcmi; a jako Osoba Boha, člověkem se stavšího, není než Božství skryté pod rouškou člověčenství, rovněž i jeho Evangelium jest toliko nekonečnou Moudrostí, skrytou v prostotu písma. Ježíš Kristus jest osobností obzvláštní a jedinou; Singulariter sum ego (Žalmy), protože ve svém důstojenství Boha věčného dal si napsati svůj život a učiniti svou podobiznu před svým narozením v čase. Proroci popsali jeho život svými slovy; patriarchové učinili jeho podobiznu svými skutky. Každý z patriarchů představoval v sobě samém nějaký rys Ježíše Krista a ze všech

těchto rysů sjednocených vyplývá podobizna skvělá, dokonalá všemi tajemstvími jeho Osoby. Právě to přimělo svatého Augustina k oné výpovědi, že národ a království Židů, ba i život patriarchů byly prorocké: »*Propheticus populus, propheticum regnum; etiam patriarcharum vita prophetica fuit.*«

Nuže, jak tento božský Spasitel dal se předpovídati a předobraziti slovy a činy, v osobě proroků a patriarchů, rovněž tak rád vyučoval svou Církev, předpovídal ji a předobrazoval její ráz, poslání, osud, slovy a činy ve své vlastní osobě. A tak nesmíme se spokojiti, praví svatý Augustin, obdivováním zázraků Pána a Spasitele světa; avšak jest třeba dotazovati se jich a poslouchati, co nám o něm praví; neboť, dáme-li na ně dobrý pozor, i oni mají svůj vlastní jazyk. To jest, že když Ježíš Kristus jest Slovem Boha, skutky tohoto Slova jsou samy slovem, řečí pro nás. »*Non sufficit intueri in miraculis Christi; interrogemus ipsa miracula, quid nobis loquantur de Christo: habent enim, si intelligentur, linguam suam. Nam quia ipse Christus Verbum Dei est, etiam Factum Verbi verbum nobis est (Tract. 24, in Joan.)*« I svatý Řehoř praví: Zázraky Našeho Pána a Spasitele nejen nás plní žasem nad mocí, jež je vyvozuje, nýbrž poučují nás tajemstvími, jež v sobě skrývají. »*Miracula Domini et Salvatoris nostri per potentiam aliud ostendunt, et per mysterium aliud loquuntur. (Homil. II, in Evang.)*«

Kromě smyslu bezprostředního nebo

doslovného, kromě smyslu tropologického nebo morálního, kromě smyslu anagogického či vztahujícího se k životu budoucímu, všechna fakta Evangelia, jakož i všechna fakta Starého Zákona, mají tedy i ony smysl allegorický nebo duchovní. V Evangeliu jakož i v celém Písmě svatém, vše jest historicky pravdivo, a zároveň vše jest tam tajemně prorocké.

Svatý Lukáš vypravuje, že když božský Spasitel zjevil se poprvníkrát po svém vzkříšení apoštolům, otvíral jim ducha, by pochopili Písma: *Aperuit illis sensum ut intelligerent scripturas*. Nuže jest zřejmo těmito slovy že božský Mistr neučil tehdy své apoštoly doslovnému smyslu knih svatých, jež již znali, avšak smyslu tajemnému, allegorickému, prorockému smyslu těchže knih, totiž že je naučil nehledati než Jeho ve slovech proroků, v životě patriarchů, jakož i ve všech obřadech Zákona a ve všech obětech. Jest zřejmo též, že pravá věda knih svatých zakládá se ve znalosti nejen smyslu doslovného, avšak též smyslu allegorického. Totéž platí i o Evangeliu, jež také, znovu to opakujeme, má rozličné smysly. Přidržovati se tedy litery, a ničeho než litery těchto knih inspirovaných, to znamená nedokonalou znalost, špatnou znalost, což sám svatý Pavel dosvědčuje: »Litera zabíjí, duch obživuje.« Vskutku, právě tímto přidržováním se litery Bible žid nevidí v ní JEŽÍSE KRISTA, a protestant nevidí CÍRKVE; a v tom tkví pramen velikého bludu, základního bludu toho i onoho; neboť

žid jest židem jedině tím, že popírá Ježíše Krista, a protestant jest protestantem jedině proto, že popírá Církev. Omeziti se tedy pouze na vysvětlování Evangelia ve smyslu literárním, nepřidržovati se než sublimních poučení morálních, jež obsahuje, aniž se při tom pokoušeti, by se objevila část tajemná a prorocká, jež jest tam skryta, toť v jistém smyslu judaisovati; toť vysvětlovati Evangelium po způsobu protestantském.

Otcové Církve, jimž Bůh propůjčil světlo, milost obzvláštní, by vykládali jeho Výroky, připodobňující se apoštolům a zvláště svatému Pavlu, bedlivě hleděli ve svých vznešených kázáních rozvinouti fakta Písma svatého a zvláště Evangelia v jeho čtyřech smyslech zároveň. Proto jejich kázání, jejich homilie o těchto předmětech jsou trvalým, spolehlivým, skvělým, vznešeným poučením o náboženství a o velikosti křesťanství.

Čtouce tyto homilie a tyto řeči, učíme se nevypravitelné harmonii obou Zákonů, posloupnému vyplnění proroctví, analogiím minulosti s budoucností, tělesného s duchovním, dogmat s příkázáním, zákona s Evangeliem, Synagogy s Církví. Tito velcí mužové nezůstali lpěti na liteře; pohroužili se v ducha knihy o Dobré Zvěsti, pozvedli cíp závoje tajemného, jenž je zakrývá; a ukazují bohatství moudrosti, moci, dobroty Boží, jež Duch Svatý ráčil do nich uzavřiti. Přivádějí nás k poznání Ježíše Krista velikostí jeho tajemství, výtečností jeho nauk, učin-

ností jeho svátostí, vlastnostmi jeho Církve, zbožnou vynalézavostí jeho lásky, obšťastňováním učedníků, ušlechtilostí odplat.

Pomocí výmluvnosti, dcery to přesvědčení a genia, bojují proti všem neřestem, přesvědčují všechny mocnosti; obnažují všechnu bídu, všechny rány duše, a předpisují božské balsámy, nebeské léky, jež mohou vyléčiti. Hřmí proti duchům, vzdorujícím kouzlům lásky nekonečné, a hrozí jim přísností spravedlnosti nekonečné. Avšak nečiní toho všeho leda proto, by vysvětlili nějaký rys života Páně. Všimněte si jen, že Otcové počínají vždycky své kázání Jezu Kristem; mají jej stále na zřeteli; mají jej stále na rtech, protože jej měli v srdci. Všechny jejich řečnické kusy nejsou zprvu než rozvinutím některého z jeho tajemství, z nichž vyvodí pak, jako důsledky z jich principů, svá veliká mravní poučení. Jsou to krásné komentáře KNIHY božské, v nichž naučení, jež osvěcuje ducha, předchází vždy napomenutím k obnově srdce. Avšak představující naučení rozmanitá, příjemná, avšak pevná a dobře zdůvodněná, poskytují nám, aniž by to bylo hned patrné, úplnou, skvělou, svítící apologii křesťanského náboženství, přiměřenou potřebě všech dob, chuti a vkusu všech duší, a již všichni mohou přijmouti, pochopiti, uchovati k svému vzdělání a své nápravě.

Není tedy divno, že křesťané jejich doby, živeni stravou tak výživnou, byli tak statní ve víře, tak osvíceni v božské vědě náboženství

a že byli s to chápati a chutnati vznešené věci, jež jim Otcové kázali, a jež nudí dnes mysl učenných. Avšak, běda! od dlouhé doby opustil se tento způsob výkladu Evangelia. Od Bossueta, jehož Řeči nejsou než pokračováním kázání Otců v jazyku obecném, až na vzácné výjimky, ba i u těch, kteří jsou k tomu zavázáni, vykládají špatně Evangelium, anebo je vůbec nevykládají. Někteří nevezmou z Evangelia pořadného než jediné místo k vůli tomu, by je zakuklili do mravoučné nějaké rozpravy. Jiní spokojují se tím, že čtou z něho v jazyku obecném nebo vypravují z něho případ ten neb onen, a nepřihlížejíce než ku smyslu bezprostřednímu nebo doslovnému, vyvodí některá rozjímání mravokárná a to nejnechutnější nebo nejvšednější; toť vše. Co jmenuje se u nás kázáním, skoro jen na tom se zakládá. Ký div tedy, když slyšíme odevšad, že nic z hlásání slova Božího není tak nudné a tak bezvýznamné jako kázání? Jsou to řeči ze zvyku, sdělované pro méně inteligentní třídy lidu; jest to písnička monotonní, zmalátňující, studená, bez povznešenosti, v níž se nenajde, co by osvěcovalo, nic, co by poučovalo, co by se dotklo srdce, co by vzdělávalo; jest to rozhovor, jež malý počet dobráckých farnic sleduje, a z nichž nikomu neplyne užitek.

A tak Evangelium zůstává knihou zapečetěnou sedmi pečetěmi, křesťanskému obecenstvu naprosto neznámou; a odtud fakt, jemuž prostodušní se diví, že mezi těmi, kteří

navštěvují kostely, setkáváme se s tolikerou nevědomostí v oboru náboženském. Ah! nikdy snad se více nekázalo než dnes, a nikdy kázání nebylo jalovější.

Taková jestiž methoda protestantská u vykládání Evangelia, methoda zajisté velmi hodná politování, avšak logická u nešťastníků, kteří ji sledují.

Předně, protestantismus ztroskotav s dogmatem, ulpěl na morálce a káže morálku; a kromě nejhrubších nadávek na katolicismus povinnosti mravní tvoří hlavní předmět kázání protestantských. Avšak jest jisto, že ani mezi údy téhož shromáždění není obecného a stejného vyznání víry; jest jisto, že v témže posluchačstvu nenalézá se dvě osob, věřících v totéž tajemství nebo věřících v ně týmž způsobem. Nemohlo se tudíž přikázání dáti za základ dogma křesťanské, a bylo nutno sestoupiti na půdu práva přirozeného, nahraditi zjevení filosofií. víru rozumem. Odtud ony cizí, nezvyklé rozpravy, z nichž jest vymýceno každé tajemství a každé dogma křesťanství; v nichž vám kromě povinností morálky číře filosofické, lidské, ničeho není předkládáno; v nichž Písmo není citováno, — když se mu prokáže čest, že je citují, — než jako kniha učená a ne jako b o ž s k ý k o d e x; v nichž často Ježíš Kristus jest spřahován se Sokratem, a v nichž svatý Pavel nemá více autority než Mark-Aurel.

A tak kázati o povinnostech, odloučených od tajemství a dogmat, toť strhnouti kázání k bídě,

k nahotě, k pohoršení kázání protestantského, toť státi se v jistém způsobu ozvěnou koryfeů bezbožnosti osmnáctého století, křičících stále: Mravnost, mravnost; vše ostatní jest lhostejno. Morálka křesťanská, odloučená od tajemství křesťanského, nevyplývající z dogmatu křesťanského, jest morálkou dokonalejší, chcete-li, než stoiků; avšak jest to morálka, jež nemajíc již základu božského, není ani jistější, ani závaznější, ani důležitější.

Proto také řeči, jež plýtvají touto morálkou, nejsou než marné dissertace, dobré pro akademii a modlitebny protestantské; avšak jistojistě nejsou řečmi, jež možno poslouchati ve chrámech katolických. To jsou studené disputace, jež ničeho nepraví duchu, a jež ještě méně mohou se do-
tknouti působivě srdce.

Vyučování mravnosti nejen že neztrácí ničeho na své hodnotě, když jest sdružováno s tajemstvími Ježíše Krista, nýbrž čerpá v nich silu zázračnou, účinnost zcela zvláštní. Křesťan, jenž má pouze hubené, malické, obmezené idee náboženské, nemůže míti horlivosti a vroucnosti v životě, kdež je má uplatniti. Nejvystrojenější, nejsilnější kázání o zlobě a ohavnosti jistých neřestí mohou jím pohnouti, otrásti, vzbuditi v něm chuť po polepšení; avšak nemění ho. Prorok to pravil ve slově plném smyslu a moudrosti zcela božské: Člověk se musí pozvednouti na velkou výšku srdce, by Bůh se mohl oslaviti v něm, by jím mohl býti oslaven: *Accedet*

homo ad cor altum, et exaltabitur Deus. Jakobychom řekli, že jest třeba povznést člověka z oblasti smyslů k oblasti ducha, od země k nebi, zasvětit ho do velikosti a do hlubin Boha: Ad profunda Dei, jak praví svatý Pavel; a teprve tehdy, když jste jej přenesli na území to povýšené, do oné duchovní atmosféry, teprve tu je snadno, více než by se myslelo, vnuknutí mu opovržení ke světu, ošklivost hříchu a sebezapírání. Nuže, nejsnadněji docílíte takových výsledků, když kázati mu budete o velikostech Ježíše, velelile to moudrosti a moci Boží, v němž spojeny a skryty jsou všechny poklady vědy nekonečné; když přičiníte se, by poznány byly vnější důvody, analogie, podobnosti a poměry, velebnost a vznešenost dogmat Evangelia; když jedním slovem vysvětlovati budete Evangelium ve stylu a dle metody svatého Pavla a Otců.

Konečně láska k Ježíši Kristu jest smrt hříchů, drahocenný zárodek a zároveň šfáva, oživující duši všemi ctnostmi. Tento oheň nebeský, podoben jsa ohni hmotnému, osvěcuje duši, zahřívá ji, rozplameňuje ji a ničí v ní v málo okamžicích všechny všední náklonnosti, obrací ji, činí ji Bohu podobnou. Také všechna velká obrácení v Církvi, počínaje Magdalenou, jež proměnila obludy v lidi, hříšníky ve Světce, byla pouze dílem lásky Ježíše Krista.

Nuže, který prostředek jest jistější, která cesta kratší k tomu, bychom rozžali tento oheň posvátný v srdci věřících, než když jim vysvě-

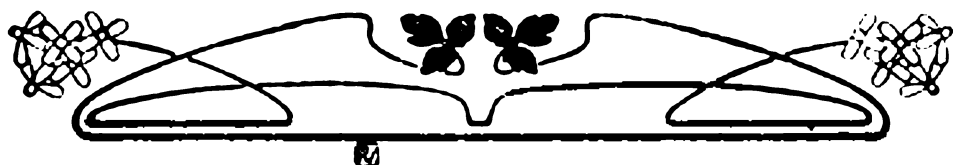
tlíme dle metody Otců Evangelium, tento kodex lásky božské, k němuž láska má často jako k příručníci sáhnouti, v němž Spasitel světa jest představen v barvách nejzpůsobilejších k tomu, by se naučil milovati? V této knize vznešené, diktované Duchem Svatým, jenž jest pouhá Láska, napsané muži, posedlými Láskou, i když mnohdy Ježíš Kristus zjevuje se mnohdy v přísnosti svrchovaného soudce, ve velikosti a velebě Boha, ukazuje se vždy srdci křesťana, na každé stránce, na každé řádce, v pokoře a sladkosti Syna Člověka, stále pokojného, milosrdného, milostivého; zvěstuje se vždy dobrotivý Spasitel, otec, bratr, přítel člověka, nemluvící k němu než o Lásce, a zavazující se člověku, jenž ho poslouchá, o něm rozjímá, dává se úplně celý, neodpovídaje mu než Láskou!

Z bl. VENTURY

FRANCIS JAMMES

NAROZENÍ BÁSNÍKOVO

PRVNÍ ČÁST V NEBI

Vesmír jest u velkém mysle usebrání.
Myslím, že jest balvanem černého mramoru, jež
intelligence a světlo mají vytesati.

Poznenáhlu černo bělá. To sníh vypadává
z noci. Snáší se na Zemi.

Jest měsíc prosinec.

Básník má se naroditi v roztomilém domku
venkovském. Nebe jasní se čím dál tím více.
Lesy zkvetlé sněhem tvoří kytice hájků.

Zpěvy, sladké jako mlčení, jež jim před-
cházelo, se ozývají, zprvu sotva slyšitelně, jako
v záchvěvech harfy, potom velebné, klidné, uti-
šující. Plní láskou nadpozemské prostory.

A v mlčení chórů krajina třese se jako život
ženy těhotné, a kohouti probuzení kokrhají. A teď
vystupuje

CHOR NEBESKÝ,

a k němu mísí se nejčistší hlasy Země.

ANDĚLOVÉ

Jsme andělé, jež nelze viděti, vzdušné a ve vzduchu jestiž tělo naše. Radostí pláčeme nad žebráky hořkými, když prší jim déšť libý zelených a černých měďáčků. Neznáme jmen vlastních veleslavných, neboť co prospěje nám, že Země kulatá jest, neboť co prospěje nám, že Moře hluboké jest? Pějeme o Bohu, jenž to ví a jenž jest všeho Otcem.

Opěváme Boha, jenž to ví a jenž jest toho Otcem. Světlo k zrodu vyvolává věci v stínu, a ačkoliv nic se nerodí a neumírá na náhrobku, velká radost na Zemi se zroditi má.

JEDEN ANDĚL SÁM PRAVÍ:

Básník se zrodit má. Oh! jak dobrý jest Bůh. Celý Svět má se zrodit ve vězení.

Jsme andělové, jež nelze viděti. Milujeme žebráky s prsty v černých měďácích.

DUCHOVÉ

Svět jako včera i zítra kotálet se bude. Ničeho z toho, čemu se v něm rozumí, nechá-

peme. Že oheň a vzduch jsou průhledny, to víme
a že básník se jako jitro rodí.

Země, Vesmír a To, co je přesahuje, pějí,
až básník toho plný bude, a smrt životem jestiř,
otec sirotkem, a sirotek otcem a prostor vězením.

Lesy této noci své harfy umlčely, by z nich
poskytly zvuk hlaholný tomu, jenž se zrodit má.
Noc byla hluboká, tmavá, neb dala světlo své
tomu, jenž pln ho býti má jak hvězda.

Den svítá jasněji a dává svou noc tomu,
jenž světlo vhodí do něho. Bylo možno slyšet,
jak na okamžik Země zastavila se, a hlínu dala
mu, by ji hnětl.

Moře mu poskytlo škytot a slzy, a Oheň
mu do žil žáru nalil, Nebe mu dalo na Zemi
pobyt, a Život Smrt, jež vzrůstat bude, mu při-
dělil.

Slyřno, kterak vystupuje modlitba babičky, zchro-
mené na všech údech. Vznáří se k nebi nevýslovně. Na
tuto modlitbu odpovídají

DVA ANDĚLOVÉ

Milujeme babičky paralytické, jichž utrpení
sladké zmrřvřelo nohy, a jimž útěchou jest spra-
vedlnost.

Milujeme na svých řelích růže z papíru
v kostelích chudých, kde mlření volá, a na oltářích
vázy kvřtinové, pozlacené.

Ohýbáme koleno a křžíme prsty, patříce
na sebe, podobni, jak naše křídla. Jsme Nábo-

ženství, jež povadá, avšak zůstává ve strýzněných
srdcích chuděr a žebraček.

BŮH

Miluju lidi dobré. Želím člověka zlého.
Miluju věci dobré, zvířata i rostliny. Miluju vzbou-
řence, miluju, kdož se v mou vůli oddávají tiše
a pokorně, miluju Noc, Den, Večer i bílou Zoru
jitřní.

Miluju a nežádejte, bych vysvětloval věci.
Proč chcete, bych Vám je vysvětloval? Neboť
já vám dal logiku a též illogism, i obilí i růže.

Miluju. Milujte. Bez pochyby měl jsem
pravdu... Neptejte se mne, proč zmije dává se
zabití pro svá mláďata jako dobrá matka. Na
kolena! Srdce překypují rozumem.

CELÉ NEBE

Hosana! Uhoďme a tlucme na zlaté kotle
zvučících pólů vesměrného globu. A bubnujme
a řinčme a tlucme zas a zas a zpívejme píseň
čistou jako sůl a voda.

DUCH

Rajští ptáci poletují v Papuazii. Zmítají se
svým letem v cárech zlatých po zvoncích květů
a po lianech, jichž růžemi lehounce hýbají
Básník, jenž rodí se, slyší tento soulad.

Krásná nahá žena na růžích Asie tak milým
sladkým gestem kyne jako Moře zvlněné dro-

bounce, a mladý muž krásný a omámený ji obdivuje. Básník rodící se slyší tento soulad.

Na písku Africkém ubozí vojáci umírají volajíce své přátele a své matky, a takovou žízni trápení jsou, že musejí lízati zemi suchou svým jazykem suchým, černým, slaným a hořkým... Básník, jenž rodí se, slyší tyto zápasy se smrtí.

V kupeckých městech v Americe slyšeti možno, kterak lidé čilí železo kují. Panceřníky brázdí Moře. Básník, jenž rodí se, chápe tyto mechanismy.

Evropa se rty růžovými, s rameny bílými, vydychuje modrou páru na tabulky oken pólu, a sjednocená moře vůní ji plní. Básník rodící se poznává tuto harmonii.

ANDĚL

Svět jest jako strom, jehož dobrými plody jsou čistí duchové. Květinami jsou ženy a listím suchým vláčejiím se jsou žebráci.

DUCH

Žena, sladký mech duše. Muž, věc dobrá

VENKOVSKÁ PROCESÍ

Jsme procesí venkovská, horstva se týčí před námi, a zpíváme na cestě prašné, přítelkyni oslů.

Děvčátka bílá a naškrobená nesou praporečky a jsou nakadeřena jako jehňátka, pasoucí se na lukách.

Procesí má dvě řady, zvolna se pohybující. Kráčí se po jednom. Muži jdou vážně, vypínajíce se, s kloboukem v ruce.

Vše jest slavné. Řekli byste, že věci poletují. Ulice městečka jest svěží, a praporky nachylují se, by líbaly nastlané stonky a kvítí něžných travinek.

Zpěv povznáší se a na náměstíčku z večera zmítají se libě nad čistým oltáříkem stromy svěží jako sprcha.

Pozdvihování! Na kolena! Listy jako sprcha plácí na lid pokleknuvší a plný naděje, a tehdy v nadšení k monstranci děvčátka metají korunkové lístky růží, a dívky dospělejší, jež zpívaly tak libě, umlkají, schýlené před pohárky mechovými a zvonek cinká svatě, a lid povstává tiše a šetrně. Vše to utahuje cosi velmi zklidňujícího. Jsme procesí Božího Těla, Prosebných Dní, Klanění a Žehnání.

Jsme truchlivá jako staré zahrady baskického kraje, jako kříže ověncené kvítím u cest bledých, jako duše básníka, žijícího ve vesnici, a jenž patří, kterak jdou kolem po dlaždicích prastarých kroky mrtvé mrtvých příbuzných, kteří na ostrovech žili a kteří spí pod růžovými tabáky Antil v pokoji smrti hřbitova opuštěného.

CHOR PANEN

Oh, jaké sladké hlasy! Poslouchejme a modleme se. To se básník narodil. Jsme panny, jež dáváme svá těla mladým lidem nečistým a odpouštíme, usmívající se a rozvírajíce své páže, kamž skluzují jejich úsměvy. A jsme panny hladké a štíhlé, myjící svá těla, bychom vstoupili do loží mladých lidí, jimž naše libá čistota odpouští smutně jejich hrubosti... Neboť z nás zrodilo se lidstvo, z nás zrodila se linie krásy, z nás rodí se linie dobroty, z nás rodí se zločinnost, z nás rodí se vesměrno, z nás rodí se dnes ráno básník.

ANDĚL

Odkud píseň této lýry přichází?

JINÝ ANDĚL

To křik dítky sem proniká vrbovým proutím jeho kolébky, jenž upomíná na Nil, kdež Mojžíš spal jako na ostrově stříbrném, zatím co na břehu bahnitém dcery královské očekávaly lůžko plovoucí, jež s sebou vzaly.

Právě jako dnes básník rodí se z ženy, právě tak za onoho času Mojžíš, básník duší i životem, narodil se z oněch dívek, jež, zabránivše, by neumřel jako utopeneček, staly se jeho matkami. Nechť jest to tady nebo jinde: kolébka, z níž slyšíš tento křik v smíchu proutím, jež

tvorí lýru, jest kolébkou Mojžíše, zachráněného
z vod.

NEŠŤASTNÍK, UMÍRAJÍCÍ V NEMOCNICI

(Jeho duše počíná stoupati do nebe, zatím co duše
básníkova sestupuje na zemi)

Zpíváte radostí a já umírám mdlý a sklíčen.
Třeštím a umírám a vy pějete. Domníval jsem
se, že spím mezi postelemi dobře seřazenými,
když pohroužili cosi ostrého do rány, jež se tím
rozjitřila.

Umírám. Slyším vaše zpěvy radostné sklá-
dati se do pohybujícího se a dobře uhlazeného
varhankování čepců voskových sester, jež drží
dlouhé fioly. Studující, kteří mluvili tiše, pravili:
jest to zatrolené A lampa shasínala
shasínala

Jednoho dne i já se narodil, jako básník,
a ztratil jsem svou matku, otce i bratra. Nemoc
jsem měl a vyzískal jsem dosti peněz, bych kou-
piti si mohl léky i léčbu a bych měl z čeho žíti.

BŮH

Zpívejte! Jsem Ten, jenž vede jehňátka,
jichž vlna tuhne a tvrdne v prachu cest, k pří-
krým břehům šfavnatým a zeleným, kde sladké
vody tekou.

Duše nešťastníkova stoupá k nebi. Duše básníkova sestupuje na zemi. Slyšeti jest hlas

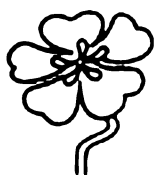
BOHA

Nekonečno otevírající stín otevřelo světlo. Jeden jde k světlu a druhý jde v stín. Kdo se rodí, víte to? Kdo sestupuje v hrob? Smrt, život pro vás jsou kusy země.

Avšak jest cosi, co zasluhuje více pozornosti než kusy země, jest cosi nad světlo i stín vzácnějšího. Totiž to, že se neví, čím jest vpravdě hrob. Totiž stín, že se neví, čím jest světlo.

ANDĚLÉ

Zpívejme! Duše básníkova sestupuje na Zemi.

ČÁST DRUHÁ

NA ZEMI

LES. ZIMA. SVÍTÁNÍ. SNÍH.

STROM

Duše básníkova sestupuje na Zemi. Já jsem básník, protože existuji a poněvadž i on existuje. Nesu ovoce, květy a šedé holuby, jak to nosí též ruce básníkovy.

Jak on nosím sekeru v srdci svém; jak on zpívám větru. Neslyší mne lidé. A když sestárnu, padám na zem jak on bez vlasů a plný červů rozhlodávatelů.

KÁMEN

Duše básníkova sestupuje na Zemi. Já jsem básník, neboť jsem tvrdý jako člověk, celý pokryt mechem něžným a dobrým, jako dobrotou duše básníkova.

Jako na něho i na mne házejí neřády: ptáci klábosilové, s bohatým peřím, pouští na mne lejno s výše stromů: avšak vracím stříbrem toto nastříkané bláto.

RUČEJ

Duše básníková sestupuje na Zemi. Já jsem básník, protože teku jako jeho krev, a protože zpívám, a protože modlím se, rozdíraje se na ostružiníky, bych spěl se ztratit do Moře.

Jak on, jenž vláčí až do smrti listy, do nichž psal s pláčem o velké Přírodě, vleku listy zlaté, jež sbírám proudě lesem, a pod nimiž pláču.

KAPRADÍ

Duše básníková sestupuje na Zemi. Já jsem básník, neboť stíním čelo oslů a houby jedovaté jako lidé, a protože moje listy jsou zdobeny jako báseň.

Jsem básník, neboť žloutnu a jsem křehké a lámu se, když slzy deště padají na mne jako slzy ubohých lidí na jeho duši, jež tím pozvolna umírá.

SÍTÍ

Duše básníková sestupuje na Zemi. To já jsem básník. Jsem nahé a bez listí. Jak on žiju chudě na bažinách, hubené a ohýbající se, protože jsem slabé.

A nemohu pochopiti, co se děje ve mně, jak to nemožno v duši básníkově. Pes křepelák myslí, že najde vždycky v nás něco, avšak nenalézá často než zemi.

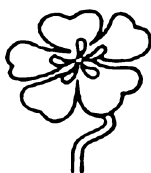
OSTRUŽINY

Duše básníkova sestupuje na Zemi. My jsme duší básníka. Tváří zlou se díváme, avšak poskytujeme přístřeší květinám, ptákům a králíkům . A když vyrveme jehňátkům chmýr na bradě, to pro hnízda, kde ptáci nazí by měli zimu, a máme též pro ně dobré ostružinky: avšak člověk, jenž chce vše pro sebe, odstraňuje nás řezy nože, kopnutím střeviců.

OPUŠTĚNÝ DŮM

Duše básníkova sestupuje na Zemi. Já jsem básník. Byli snad milenci u mého krbu, jenž rozvlhnul v černou maltu, jako v duši básníka, rozpadlé v černé drobtý.

Avšak není jich již Avšak není jich již.
A zdá se, jako by se tomu smál jako já v noci,
ve větru, on ve svém chudém a svítícím svrch-
níku jako já pod střechou tak truchlou a třpy-
tící se deštěm.

ČÁST TŘETÍ

NA MOŘI, V MOŘI A VEDLE MOŘE

Na hladině: člun, mlha a ptáci. Na dně: ryby, řasy, korály, utopení. Na pobřeží: dům rybářův.

MOŘE

Jsem jasné, jak jen já býti mohu, jako vzduch a jako duše básníkova, a viděti lze mými vodami, kterak rostou větve korálů, podobné rozvětvenému mozku a červeným plícím člověka.

Kdož pak ví, že nemyslím? Kdož pak popíráti bude, že nejsem básníkem, když ryby zlaté zmítají se v mé hlavě jako myšlenky, mlhou za halené.

Mlhou, jež sestupuje jako Neznámo, a jež jest oním závojem hozeným na všecky věci, jenž způsobuje, že se neví nikdy, kam zmizely lodice, jež plakaly ve větru jako lidé.

ČLUN

Chodím, neboť jsem básník, po zemi, jež jest mořem, kde poletují ryby a na němž plují

ptáci s křídly dlouhými a měkkými jako vlny,
jež se křiví a prohýbají.

Praví se, že básník nese lýru ve své ruce,
já třímám napnuté provazy, v nichž vítr pěje,
a vítr není-liž hlasem Boha, jakož i hlasem bás-
níka, jenž jej obdržel pouze od Něho?

Honosím se trupem básníka na dně moře:
vždyť člun mrtvý má dva boky jako lidé; a moje
plachta jako kapesník, ženě pravící na shledanou,
pozdravuje některou krutou potvoru mořskou.

DŮM RYBÁŘŮV

Jsem na břehu moře domem, v němž okna
a dvěře jsou otevřeny, jsouce děrami do země.

To já jsem básník, jenž jest jako já v zemi,
a jenž má díry do hlavy: oči, nos, ústa a uši.

Přede mnou šaty suší se, žluté, svítící a tvrdé,
po boku bárky, na níž jsou vesla.

Jsem, jsem básník, neboť mými prostými
okny celé nebe vstupuje slavnostně do děr mé
hlavy.

UTOPENÍ

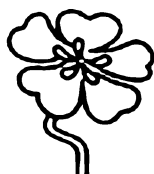
My žijeme v smrti, jako velcí básníci: v smrti
průsvitné a zdravé vody, a neslyšíme již šumotu
a hukotu krajů, a nebe noci způsobuje den ve
vlnách.

Byli jsme rozedráni žraloky jako básník
člověkem, a živili jsme ušřice, pavouky, mořské
ježky a sepie, jež se rdí jako smějící se ženy.

Jsme utopenci v moři, jako jsou utopenci
na zemi, a naše cáry kornatíce zarůstají do skal
jako Prometheové, jichž játra jsou klována láskou
něžné a cudné milenky .

Avšak my se pomstíme, a když milenka na-
kloní svá ústa k vodě, by tam pila naši krev, jež
se tam krůpějemi rozlévá, my dopustíme, bled-
nouce, by zlaté růže sklouzly na hrdlo její na-
dmuté.

A pozvolna jako rámě ženy, okřehky a řasy
vodní nás obklíčí, obklíčí; a ucítíme je brzy až
k líci, potom připoutají nás sladce až k duši.

ČÁST ČTVRTÁ

NEBE, ZEMĚ, MOŘE

NEBE

Spi, ó Země! Neboť jsem duše básníkova.
Kolébám tě ustavičně v lůně Nekonečna, zatím
co Bůh, jehož nelze viděti, nás kolébá v lůně
Nekonečna, z něhož rodí se naše Konečno.

Utajuji v sobě síly jako v huti. Hvězdy jsou
žhavými uhly, jež rozpaluje neznámo Kdo silný,
jenž ráno odchází a jenž kuje divoké kance, bás-
níka i ječmen.

Slyš! Andělé pějí krásné hymny. Mají harfy,
šerpy a hlasy jemné. Slyš! Básník se narodil!
Sláva! Třeba slyšeti tento pokoj Dobroty a tyto
chóry Harmonie.

Patř! noc, ó Země, trhá se. Básník se na-
rodil a hle Celebranty: jsou to věci všech dní,
jež, jako před tím, trvají pro toho, jenž je mi-
luje a pro toho, kdo je opěvuje.

Patř! Tam dolů, k Červánkům jitřním, na
onen vrch, ó Země! s koroptvemi ztracenými

v sněhu! Rozednívá se! Sláva! Poznej své staré hřbitovy, rozptýlené jako varhany agonie.

Poznej samu sebe, a protože tys jím, protože jsme jím, ty i já i Moře, pozoruj, kterak přeletují v křivkách ve vzduchu kanárci, jimž máš poskytnouti odpočinek a jež máš živiti.

Přiletují s Nebe, by spěli na Moře, a by si odpočinuli, ó Země! na tvých krajinách. Spojme své povinnosti a budme básníkem, jenž má jediné srdce a jenž má jedinou hlavu

Vzbuď se! Noc pozemská se trhá; básník se narodil, a hle Celebranty.

ZEMĚ

Probouzím se, ó Nebe! Jsem duše básníka, a kolébám tebe též, ó Nebe, mezi nebesy harmonickými. Tys vzduchem, jež kolébám, a, kolébáno, ty mne kolébáš.

Probudila jsem se na křik vyražený Neko-
nečnem, v okamžiku, kdy rodil se básník v míru
sladkém a požehnaném... A slyším ručeje, kraje
a mechy.

MOŘE K ZEMI

Země, kolébám tě zpěvy a vůněmi, a kolébám Nebe, kde pějící hvězdy. Avšak Nebe, jež mne kolébá, jest kolébáno tebou, milujme se navždy, neboť nejsme než jedno.

POSPOLU

Jsme duše básníka, jenž se zrodil nyní.
Velká radost MNE plní a JÁ vůní ovívám nohy
Boží, podobna dýmající kaditelnici. Jsem den,
noc, šumot, hluk i mlčení.

W. B. YEATS

DESKY ZÁKONA.

I.

„DOVOLÍTE, Aherne,“ pravil jsem, „bych vám předložil otázku, kterou jsem si přál položit vám před lety a nepoložil, protože jsme se stali málem cizinci. Proč jste odhodil sutanu a biret a zvláště v posledním okamžiku? Nikdy jsem se nenadál, že právě vy z tolika lidí stanete se „zkaženým knězem“. Kdybychom vy a já žili pospolu, nedbal byste ani o víno, o ženy, ani o peníze a zcela byste se věnoval theologickým a mystickým studiím.“ Po celý oběd číhal jsem na okamžik, bych vytasil se se svou otázkou a odvážil jsem se až teď, kdy strásl se sebe trochu odměřenosti a lhovosti, jež od jeho posledního návratu z Itálie stále více vtíraly se na místo našeho, kdysi důvěrného přátelství.

Dotazoval se mne též na jisté soukromé a nejvyšší posvátné věci, a moje otevřenost, myslím, získala mi i jeho sdílnost.

Když jsem se jal mluvit, zdvihl ke rtům sklenici onoho starého vína, jež uměl voliti tak dobře a oceňovati tak spatně, a zatím, co jsem mluvil, kladl ji pomalu a zamyšleně na stůl, a držel ji tu, nechávaje barviti jeho hluboce červeným světlem své dlouhé, něžné prsty. Dojem z jeho tváře a postavy, jak mi tehdy v duši utkvěly, dosud živě mi tane na mysli a jest neodlučitelný od jiného a fantastického dojmu dojmu muže, držícího plamen ve své holé ruce. Jevil se mi v tomto okamžiku nejvyšším typem naší rasy, již — ať stoupala vzhůru nebo klesala — formalismus polovýchovy a racionalismus konvenčního kladu a záporu odvrací od uskutečnitelných přání a zámyslů ku přáním tak nevázaným, že žádná lidská nádoba nemůže je v sebe pojmuti, k nazírání tak nelmotnému, že jeho náhlý a daleký oheň zanechává těžkou temnotu kolem ruky i nohy. Honosil se povahou, jež jest polo alchymistou, polo námezdníkem štěstěny, a jež nucena jest obracet skutek v sen a sen ve skutek; a pro takového není řádu, ani cíle, ani spokojenosti na tomto světě. Na Jesuitské škole v Paříži utvořil se jeden z oněch malých hloučků, jenž scházival se v zátiších ševlivě hrajících polí nebo v příbytcích odlehlé třídy, by účastníci naslouchali hloubavým essayím, jež jsme tajně psali a četli. Jsa pravověrnější ve většině svých vyznání než Michael Robartes,

předčil tohoto v blouznivé nenávisti k celému dnešnímu životu, a tato nenávist našla výrazu ve zvláštním paradoxu, dílem vypůjčeném od kteréhos fanatického mnicha, dílem jím samým vynalezeném: že krásná umění jsou poslána na svět, aby převrátila národy a konečně i život, rozsévajíc všude nekonečné touhy jako pochodně vržené do hořícího města. Tato idea nebyla v tom čase, myslím, ničím, než paradoxem, chocholem mladické pýchy; a bylo to právě po jeho odchodu ze školy, kdy prodělal kvašení víry, jež překypuje v národě našem znovuprobouzejíc jeho imaginativní život.

V tom povstal, řka: „Pojďte, a ukážu vám, abyste za každou cenu pochopil“, a vzav svíce se stolu, svítil na cestu do dlouhé, dlážděné chodby, která vede do jeho soukromé kaple. Kráčeli jsme podle portrétů Jesuitův a kněží, některých nemalé proslulosti, jež rodina jeho dala Církvi; a podle zarámovaných fotografií obrazů, jež zvláště ho dojímalý, a několika maleb, jichž koupi umožnilo mu na jeho cestách jeho nepatrné jmění, rozmnožené nejnuznější zdrženlivostí od věcí, většině lidí tak žádoucích. Fotografie maleb byly pořízeny dle mistrovských děl mnoha škol; avšak vesměs krása náboženství, Lásky nebo nějaké fantastické vise hory a lesa, byla vystižena temperamenty, jež hledají vždy absolutno dojmu a dospívají k nejtrvalejším, ač nikoliv k nejdokonalejším výrazům v legendách a hudbě a svatvečerních modlitbách Keltických národů. Jistota hrdé nebo milostné vroucnosti

v extatických tvářích Madon od Franceska a Criveli-ho a ve vznešených tvářích sibyl od Michel-Angela; a jakoby nejistota duší, chvějících se uprostřed mezi roznícením ducha a roznícením těla, v nerozhodných tvářích Sodomy, zhotovených pro kostely Sienské, a v tvářích jako jemné plameny, zobrazených od moderních symbolistů a prerafaelistů, — často způsobily, že dlouhá, šedá, tmavá, ozvěnu vzbuzující chodba zdála se mi jakýmsi vestibulem věčnosti.

Zvláště každý detail kaple, do níž jsme vešli úzkými gotickými dveřmi s prachem hladce otřelým tajnými ctiteli z dob, ohrožených tresty, zůstal živě v mé paměti, neboť právě v této kapli poprvé — třeba že ještě chlapec — byl jsem dojat středověkostí, jež působí nyní převládajícím vlivem na můj život. Jedině novým zdálo se čtyrrohé, bronzové pouzdro; podobná zhotovovala se ve starých dobách z drahocennějších látek k přechovávání posvátných knih; stálo před šesti nerozsvícenými svícemi a ebenovým krucifixem na oltáři. Aheru usadil mne v dlouhé, dubové lavici a ukloniv se velmi hluboko před krucifixem, vzal bronzovou skříňku s oltáře a usadil se vedle mne s touto skříňkou na kolenu.

„Snad jste asi zapomněl,“ pravil, „z větší části, co jste četl o Joachymu z Flory; jestli on poněkud více než jménem četby přímo nejlepší. Byl opatem v Cortale v dvanáctém století a jest nejlépe znám svým proroctvím v knize, zvané *Expositio in Apocalypsin*; tam praví,

že království Otce minulo, království Syna odchází, království Ducha však přijde. Království Ducha mělo býti dokonalým triumfem Ducha spiritualis intelligentia to nazval — nad mrtvou literou. Měl mnoho následovníků, mezi nejvýstřednějšími Františkány, kteří pak byli obžalováni, že přechovávají tajnou jeho knihu, zvanou *Libellus Inducens in Evangelium Aeternum*. Znovu a znovu zástupy visionářů byly žalovány, že jsou držiteli této hrozné knihy, v níž volnost Renaissance se skrývala, až konečně papež Alexandr IV. ji dopadl a vhodil do plamenů. Tady chovám tento největší poklad, jímž se svět může honosit. Mám kopii té knihy, a popatřte, jak velicí umělci zhotovili roucha, jimiž jest oděna. Toto bronzové pouzdro bylo zhotoveno od Benvenuto Cellini-ho, jenž je pokryl bohy a démony, jejichž oči jsou zavřeny, naznačující tím pohlcení vnitřním světlem.“ Nadzdvihl víko a vyňal knihu, vázanou ve staté kůži, pokrytou filigránskou prací ze zakaleného stříbra. „A tyto desky vázal Canevari; kdežto Giulio Clovio, umělec to z pozdější Renaissance, dovedl tomuto dílu vdechnouti krásu skryté naděje, vytrhav úvodní listy každé kapitole ze staré kopie a vloživ na jejich místo strany vyplněné umělým písmem a miniaturami něko ho slavného, jenž byl příkladem uveden v kapitole. A všude, kdekoliv rukopis ponechal kousek místa, vložil několik něžných emblémů nebo propletených vzorků.“

Vzal jsem knihu do rukou a jal jsem se — převracíje stránky, podobné klenotům a drže je pozorně proti světlu — ohmatávati tkáň papíru.

„Kde jste se dostal k této úžasné knize?“ pravil jsem. „Je-li původní — a to nemohu rozsouditi při tomto světle — pak jste odhalil jednu z nejdrahocnějších věcí na světě.“

„Jest jistě původní,“ odvětil. „Když originál byl zničen, jedna kopie pouze zůstala, octnuvši se v ruku jakéhosi loutnisty z Florencie; od něho přešla na jeho syna a tak s pokolení na pokolení, až přišla k loutnistovi, jenž byl otcem Benvenuta Celliniho; a od tohoto přešla na Giulia Clovia a od Giulia Clovia k jakémusi Římskému rytci; a tak s pokolení na pokolení, provázená historií svého putování, až přišla v majetek rodiny Aretinův a tím Giuliovi Aretinskému, umělci a kovotepci, jenž se zabýval též studiem kabalistických heresí Pica della Mirandola. Ten zmařil mnoho nocí se mnou v Římě filosofickými diskussemi, a konečně získal jsem si jeho důvěru tak dokonale, že mi ukázal tento svůj největší poklad; a shledávaje, jak velice si knihy té vážím a cítě, že sám již sestárnul, aniž by tomu tajemné její učení zabránilo, prodal mi ji za cenu nevelikou, povážíme-li, jaký to drahocenný klenot“

„V čem záleží její učení?“ pravil jsem. „Nějaká středověká řezaňka o povaze Trojice, dnes jedině k tomu prospěšná, by bylo patrné, jak mnoho věcí, které kdysi světem hýbaly, jest pro nás bez významu?“

„Nikdy vás nepřivedu k poznání,“ pravil s hlubokým povzdechem, „že nic není bezvý-

znamno ve víře, avšak přisvědčíte mi, že tato kniha jde k srdci. Vidíte tam ty desky, na nichž byla latinsky napsána přikázání? Hleděl jsem na konec prostory protilehlé oltáři a shledal jsem, že dvě mramorové destičky zmizely a dvě velké prázdné desky ze slonoviny, jakoby velké kopie malých destiček, jež jsme stavovali na svoje psací stolky, zaujaly jejich místo. „Toto smetlo přikázání Otce,“ pokračoval, „a nahradilo přikázání Syna přikázáním Duchla Svatého. První kniha je zvána *Fractura Tabularum*. V první kapitole připomínají se jména velikých umělců, kteří vypracovali její rytiny a obrazy mnohých věcí a zbožňovali ji a uchovávali ji; a v druhé kapitole jména velikých rozumů, kteří brali jméno Hospodina Boha svého nadarmo; a tato dlouhá třetí kapitola, naplněná emblemy posvěcených tváří, ozdobena křídly po svých okrajích, jest chvála rušitelů sedmého dne a pustošitelů šesti dnů. Tyto pak dvě kapitoly vypravují o mužích a ženách, jež posmívaly se svým rodičům, připomínajíce, že jejich bůh byl starší než bůh jejich rodičů, a tato, která má meč Michaelův emblemem, doporučuje krále, kteří prováděli tajnou vraždu a tak zjednávali pokoj národu, který byl *amore somnoque gravata et vestibus versicoloribus*, láskou a snem obtížen a pestrým šatem; a tato s bledou hvězdou na konci obsahuje životy vznešených mladíků, kteří milovali ženy jiných a byli přeměnění ve vzpomínky, jež přeměňovaly zasa mnohá chudší srdce ve sladké plameny; a tato s okřídlenou hlavou je historie lupičů, kteří žili na

moří nebo na poušti životem, jenž se tu přirovnává k chvějící se tetivě luku, *nervi stridentis instar*; a tyto dvě poslední, jež jsou oheň a zlato, jsou zasvěceny satyrikům, kteří plodili utrhačné a zlolajné vtipy na své bližní a kteří dokonce i velebili věčný hněv, a těm, kteří byli chtivými více než ostatní lidé domu Božího a všech věcí, jež mu přísluší, jichž nikdo neviděl, ani do ruky nevzal, leč v mdlobách a ve snách.

„Druhá kniha, jež jest nazvána *Straminis Deflagratio*, vypravuje rozmmluvy Joachima z Flory, vedené v klášteře Cortalském, a potom v horách Sylajských s pocestnými a poutníky o zákonech mnohých krajin, jak cudnost byla cností a loupež zločinem a nečistota maličností v té zemi, maličností v oné zemi, a o osobách, jež se povznesly nad tyto zákony a staly se hvězdami strženými rouchem Božím, *decussa veste dei sidera*.

„Třetí kniha, jež tvoří zakončení, slove *Lex secreta* a popisuje pravou inspiraci lidského jednání, ono jediné Věčné Evangelium; a končí viděním, jež spatřil uprostřed hor Sylajských: žáci jeho seděli na trůnech v modré hloubce vzduchu a smáli se hlasitě smíchem, jenž se tu přirovnává k šumění křídel Času.“

„Nevím toho mnoho o Joachimu z Flory“, pravil jsem, „leda že Dante klade ho do Řaje mezi veliké doktory. Přidržoval-li se kacířství tak zvláštního, nedovedu chápat, že pověst o

tom nedolétla k uším Dantovým; a Dante nevcházel v mír s nepřátely Církve.“

„Joachim z Flory uznával otevřeně autoritu Církve, ba dokonce si žádal, aby všechny jeho uveřejněné spisy i ty, jež měly být uveřejněny dle jeho přání po jeho smrti, byly podrobeny censuře Papežově. Mínil, že ti, jichž úkolem jest žíti a ne zjevovati, jsou dětmi a Papež jejich Otcem; potají však si myslil, že jistí ostatní a to ve všestranně vzrůstajícím počtu, jsou vyvoleni, nikoliv pro věci životní, nýbrž aby odhalovali onu podstatu Boží, která jest barvou a hudbou a jemností a sladkou vůní; a toho prý nemá Otec, nýbrž Duch Svatý. Právě jako básníci a malíři a hudebníci pracují na svých dílech, stavíce je z nezákonných i zákonných věcí právě tak dlouho, až ztělesní Krásu, jež jest za hrobem — tyto děti svatého Ducha pracují ve svých okamžicích očima na zářící podstatě, na níž čas nahromadil trosky tvorstva; neboť svět jediné existuje, aby byl pohádkou v uších příštích pokolení; a děs i spokojenost, narození i smrt, láska i nenávisť, i ovoce Stromu jsou leda nástroji tohoto svrchovaného umění, jež má nás vytrhnouti ze života a shromáždit nás do věčnosti jako holuby do jejich budek.

„Hodlám odejít na krátkou chvíli a pracovat v mnohých zemích, abych mohl poznat vše, co nahodilé i rozhodující, a až se vrátím, hodlám napsati svůj tajný zákon na tyto desky ze slonoviny, právě jako básníci a romanopisci psávali zásady svého umění do předmluv, a chci shro-

mážditi kolem sebe žáky, kteří by objevili svůj zákon ve studiu mého zákona a království Svatého Ducha bude širě a pevněji založeno.“

Chodil sem a tam a já naslouchal vroucnosti jeho slov a pozoroval zanícení jeho gest s nemalým zájmem. Navykl jsem si vítati nejzvláštnější úvahy a vždy jsem je shledal neškodnými jako perskou kočku, která přimhuřuje své rozjímavé oči a vztahuje své dlouhé drápy před mým ohněm. Avšak nyní zatoužil jsem po tom, bych svedl bitvu v zájmu pravověrnosti, a to obecnou frásí, nad níž dokonce jsem nemohl nalézt nic lepšího, co bych řekl:

„Není nutno souditi každého dle zákona, protože máme také Kristovo přikázání lásky.“

Obrátil se a pravil, hledě na mne zářícíma očima:

„Jonathan Swift byl duší gentlemanů tohoto města, maje v nenávisti svého bližního jako sebe samého.“

V každém případě nemůžete zapřít, že hlásati tak nebezpečnou nauku jest bráti na sebe hroznou zodpovědnost.“

„Leonardo da Vinci,“ on na to, „obsahuje tuto vznešenou myšlenku: Naděje a touha člověka po návratu do jeho dřívějšího stavu jest jako touha motýla po světle; a člověk, jenž s ustavičnou touhou očekává každý nový měsíc a nový rok — domnívaje se, že věci, po nichž touží,

jsou v příliš daleké budoucnosti — nepozoruje, že touží po svém vlastním zničení. Jaká jiná může býti cesta, jež uvede nás do srdce Božího, než cesta nebezpečná? Proč vy, jenž nejste materialistou, — milujete a udržujete — stálost a souvislost světa, jak činí ti, kteří nemají než jedině svět? Nedovedete ocenit spisovatelů, kteří chtějí vyjádřiti pouze to, co svým rozumem chápou, jak tomu chce ona tak zvaná pohodlnější pravda; proč pak chcete upíratí podobné svobody svrchovanému umění, — umění, jež jest základem všech umění? Ano vyšlu z této kaple světce, milovníky, buřiče a proroky: duše, jež se obklopí pokojem jako hnízdem, uvitým z trávy; a snad též i jiné, nad kterými budu plakati. Prach bude se ukládati ještě mnoho let na tuto skříňku; a tenkrát ji otevru a hluk, jímž snad zapraskají plameny posledního dne, vyrazí z pod víka.“

Nepřel jsem se s ním oné noci, protože jeho zanicení bylo veliké a já se bál rozhněvati jej; a když jsem volal u jeho domu o málo dní později, nebylo ho tam, a jeho dům byl uzamčen a prázdnen. Hluboce jsem litoval své obojí chyby: že jsem neporazil jeho kacířství a potvrdil původnost jeho podivné knihy. Když jsem se obrátil, vskutku kál jsem se z poblouzení toho, jehož zhoubné účinky mohl jsem až po několika letech změřiti.

II.

PROCHÁZEL jsem se po Dublínském nábreží asi deset let po našem rozhovoru, zasta-

vuje se občas, bych si prohlédl knihy za jakýmsi starým knihkupeckým výkladem, a uvažuje pln zvědavosti o osudu malého hloučku spolužáků, kteří účastňovali se tak mnohých spekulací na škole v Paříži, a zvláště o hrozném osudu Michaela Robartesa a jeho žáků, když tu spatřím jakéhosi štíhlého, ohnutého muže, kráčejiho pomalu proti mně. Pojednou se zastavil u malého krámků, v jehož okně byly modré a bílé sochy Panny a pozlacené sochy sv. Patrika s berlou. Jeho tvář byla na polo obrácena ke mně, i poznával jsem v bezživotné masce s kalnýma očima, co bývalo mužnou, jemnou tvářív Ovena Aherna. Zamířil jsem k němu, ale neušel jsem mnoho metrů, když se obrátil, jako by mne byl spatřil, a sešel spěšně do nejbližší postranní ulice.

Po několik nejbližších týdnů vyptával jsem se u všech, kdož ho kdysi znali, on však ani jednomu se nedal poznat a já bez úspěchu klepal jsem na dvěře jeho starého domu. Skoro že bych byl již sama sebe přesvědčil, že jsem se zmýlil, když jsem ho zahlédl opět a tentokráte v zadní ulici za Čtyřmi Dvory; i následoval jsem ho, až měl vkročit do dveří svého domu.

Položil jsem mu ruku na rameno; obrátil se, a to zcela bez překvapení; a vskutku jest možno, že jemu, v němž vnitřní život ztrávil veškerý život vnější, jevila se doba mnoha let chvilkou od dopoledne do odpoledne. Stál, drže kliku dveří napolo otevřených, jakoby čekal, že odejdu, a

snad byl by mne opustil bez dalších slov, kdybych byl nepromluvil

„Aherne, vy jste mne kdysi těšival, nechtěl byste mne zase potěšit a říci mi, co se stalo s těmi ideami, jež jsme přetřásali před desíti lety? Či jste na to dávno zapomněl?”

„Vy máte právo slyšeti,“ odpověděl, „když jsem vám sdělil ony ideje, dlužno vám povědět o strašlivém nebezpečí, jež obsahují; až mne však vyslechnete, rozejdeme se po dobrém a navždy: musím zmizeti, poněvadž jsem ztracen.“

Následoval jsem ho dlážděnou chodbou a viděl, že její kouty jsou pokryty prachem a pavučinami a že obrazy byly zastřeny pavučinami a šedivé prachem; a když otevřel dvěře u kaple, pozoroval jsem, že prach a pavučiny, jež pokrývaly rubíny a safíry svatých v okně, velmi v ní sešeřily. Usedl zuaveně nevšímaje si, jak se zdálo, kde stojím nebo sedím, a ukazoval tam, kde desky ze slonoviny bělaly se jemně v hlubokém soumraku. Pozoroval jsem, že jsou pokryty drobounkým písmem, i přikročil jsem k nim a počal čísti. Byl to jakýsi kasuistický elaborát, objasňovaný patrně různými příklady, nevím však zda z vlastního jeho života či ze života jiných. Dříve nežli jsem mohl učinit více, než přečísti sem tam některou větu, musel jsem se odvrátiti, protože Ahern jal se mluvit hlubokým monotonním hlasem.

„Jsem mimo spasení, jež nám přinesl Ten, jenž zemřel za hříšníky, poněvadž jsem ztratil schopnost spáchatí hřích. Nalezl jsem tajný zákon svého života a naleznuv jej, netoužil jsem již přestoupiti jej, protože to byl můj vlastní zákon. Cokoliv mi rozum můj a duše moje poroučely, konal jsem, a hřích odcházel ode mne a já přestával býti uprostřed těch, za něž Kristus zemřel.“ A při jménu Kristovu pokřičoval se oním bezděčným posuňkem, jímž vyznačují se ti, kdož se žehnali křížem od maličkosti. Nejprve jsem se pokoušel hřešit přestupováním svého zákona, ačkoliv bez žádosti; avšak hřích bez žádosti jest toliko stínem, podoben jsa hříchům nějaké mátohy, jež člověka pouze ve snu navštěvují. Vy, jenž nejste ztracen, jenž můžete dosud mluvit k mužům i ženám, řekněte jim, že jest nezbytno utvořiti si libovolný zákon, aby člověk mohl býti mezi těmi za které Kristus zemřel.“

Postoupil jsem k němu a stanul mu po boku, řka:

„Modlitbou a pokáním připodobněte se k ostatním lidem.“

„Nikoliv,“ odvětil, „leč by mi mohli odníti znalost tajného zákona.“

Použil jsem některých důkazů, jež mi již vyšly z paměti, ale jeho silný intelekt, jenž se zdál ještě silnějším a působivějším v kontrastu k mdlé jednotvárnosti jeho hlasu, roztrhal mé argumenty na kusy. Byl bych pokračoval a hro-

madil argument na argument, kdyby byl nevstal a neodvedl mne z kaple, opakuje: „Rozejdeme se po dobrém a navždy; protože se musím odklidit.“

Následoval jsem ho, zamýšleje zase k němu přijíti; když jsem však stanul ve dveřích domovních, náhlá naděje zasvitla mi v mysli; řekl jsem:

„Nepůjčil byste mi *Liber Inducens in Evangelium Aeternum* na několik dní, bych ji mohl dáti prozkoumat odborníku?“

„Spálil jsem tu knihu a vhodil popel do moře.“

Když jsem přišel druhého dne s Jesuitou, Otcem z koleje sv. Františka Xaverského, dům byl odemknut a zjevně dvojnásob prázdný.

Z angl. Přeložil Josef Polák.

JAKUB DEML

LÁSKA.

Ten, který ublížil, pozoruje náhle, že je sám. Oběť jeho v téže chvíli odchází, zachráněná, k ověncenému zástupu jasajících. Zdálo se mu, že vítězí, porazil však sebe. Vražda a samovražda — a oba vstávají z mrtvých utiskovatel, poznává, že všechno, Bůh, andělé, lidstvo, zvěř, kámen, voda i vzduch se od něho odloučilo. Sám sebe přežil. Každý výdech a vdech je tu milostí a mukou. Musí se něco stát. Vytrysknou zadržené prameny lásky. — Procitne i utlačený : příliš

dlouho upotřeboval řeči, která nebyla jeho, až tu svou zapomněl. Kdož ví, snad ho nepotkalo horší neštěstí než jeho nepřítel: ale aby ani jeden ani druhý nezůstali němými, Bůh dal, uhodil blesk — a oba vykřikli

Duše poraženého a zahanbeného odchází k těm, které pro Vás opustil . Jaké štěstí, jaké shledání! Nesmrtelnost duše, všudypřítomnost Boha a mnoho jiných tajemství stává se tu podivuhodně jasnými. Jiný smysl mají slova, jinou podobu dostávají činy, neboť i hlasy vedle nás znějící, a osoby, zvířata i věci kolem nás nesdílejí nám smrtelnou hrůzu svých vášní — ta je za námi; nervové spojení přerušeno, padací most vyzdvižen, a my stojíme na druhém břehu světa, poslouchající, co v klasech, sosnách, potocích a s hvězd šeptají nesmrtelní mrtví

Nesnadno říci, která válka byla by neoprávněna a nevedla se ve jménu Božím. S těchto míst nesnadno rozeznati útočníka-světce a otrokáře-barbara. Ani jeden ani druhý neporušují rovnováhu, a jsou jen jedny dveře, kterými odcházejí duše na onen svět. Naši vesničané tvrdí, ukazujíce na jistého žence, že příliš velcí a silní lidé jsou, nepochopitelně, dobří a citliví. Člověka, jehož jsem mnohdy miloval, viděl jsem mnohdy nad korespondencí z jeho mladých let.

Naplnilo mne však úžasem, když jednou, jda za městem procházkou s několika známými

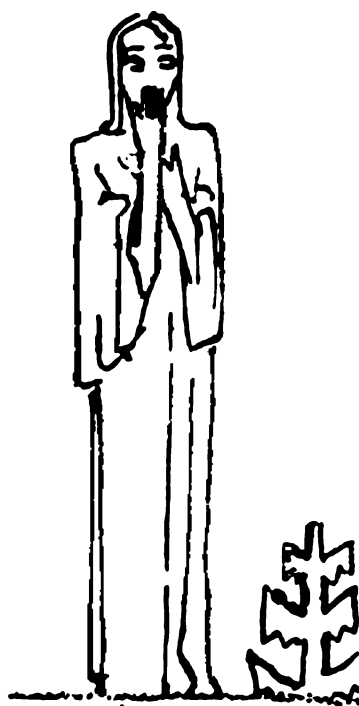

(nikdy jsem tomu městu nepřivykl), kteří po několikaletém styku směli mne nazývati přítelem, a jsa toho mínění, že slovo, jehož jsem měl plná prsa až k zoufalství, marně by zápasilo o svůj výraz, potkám (byl Štědrý den, dopoledne, a půda na kost tvrdá) na císařské silnici koně, táhnoucího krok za krokem, s hlavou sklopenou, těžký náklad, a nevím, střetly-li se naše pohledy, nevím vůbec, jak se stalo, že jsem ho poznal. Bojím se, budu-li se vysvětlovati, že více neřeknu. On, a žádný jiný. On, a nikdo jiný.

Proč jeho hřívá a všechna srst jako zlatem září? Proč jeho dech, jevíci se parou u nozder, ještě z dálky mne hřeje neodolatelnou něhou, a oko jeho s modravým odstínem žině (tuším k svému ohromení a blahu) je rozpjatá, na všecko odhodlaná, vyčkávající, mlčící hladina lásky. Ale o to se nejedná. Víím, že se o to nejedná: Kde však jsem ho již viděl? anebo vlastně, kde mne viděl on, že zná všechna moje tajemství? Ne, zná moje dětství — a přece všechna tajemství! Zná maštal, kde pacholek náš spával, s rozhrnutými prsy, vypravuje nám, že často, když se v noci probudil, ucítil na svém těle tlapky myší. Zná dvůr, kde jsme si při mlácení žita v kupě slámy s dětmi nádenníků hrávali na schovávanou. Zná zahradu, kde jednou v hlině vyhozené rýčem našli jsme larvu smrtihlava (maminka ryla) a nemohouce proniknouti tajemství tohoto podzemního tvora, kochali se s jakousi bázní jeho roháčově ne nepodobným leskem a barvou. Zná naše

role a ví, kde nám děvečka přinesla mladých
koroptviček, kde, zase jindy, sekáč ukázal zajíčka,
(měl hubičku zakrvácenou, ale my jsme mysleli,
že mu na ní rozmazali zralé jahody). Ví, odkud
mi bratr přinášel lupeny slidy a hranaté, hladké,
jakoby začouzené (marně jsme je olizovali) ka-
meny, jimž — protože už chodil do třetí třídy
— říkal krystaly. Zná, dobře zná každou hroudu,
mez, kámen, strom mého dětství, každé místo,
událost a věc, zná mé bratry, sestry, otce, matku
mou — -- — ó bytosti kterou potkávám po-
nejprv ve svém životě, a dávající mi najednou
více, než mi daly a mohou dát všechny školy,
kterými jsem byl nucen jít z lavice do lavice —
hle, nazývají tě koněm a zvířetem, ssavcem
a jednokopytníkem — a já nevím, jaké je
jméno tvé

GEORGES POLTI /

**Dramatická lite-
ratura.**

ANATOLE LE BRAZ

Le Théâtre Celtique.

KDYŽ jste dopustili, ó tvůrcové nové Epopeje, by tak pěkně vaše básně přešly do ciziny, že dávno již jména Karla Velikého a jeho Dvanácti Pairů nevyvolávají ve vaší paměti než šílenstva Ariostova, jako zase Stolové Kolo krále Artuše nepřipomíná vám jasně než vagnerovské opery, chcete se zřící divadla nejbolestnějšího, nejhlubšího, nejzázračnějšího, nejuniversálnějšího, — bez ohledu na to, že opičiti se budete za několik roků po veledílech, jež sousední geniálníci neopomenou z nich vysoukati?

Anatole Le Braz vám to radí ve své krásné knize o Divadle Keltickém, duchem klidným a sebevědomým, jenž nespolehá na „Zázraky“ se dvěma smysly slova: divadelním a náboženským. A přece život toliko náhlostí zázraků se obnovuje.

Zajisté, právem opírá se proti dvěma přemrštěnostem ve smyslu opačném. Villemarqué-a, sestrojujícího z obraznosti celé bretaňské divadlo, jehož dějiny nepřerušeně sahají až v dobu merovinskou, a nasládlého Renana,

upírajícího, neznámo proč, keltické duši veškerou schopnost divadelní (tak kdysi Voltaire duši francouzské jakoukoliv schopnost epic-kou), když přece polouostrov armorický sám poskytuje nám ještě dnes větší počet děl dramatických než celá ostatní Francie: neshledalať tato více, než sto dvacet svých „mysterií“.

A ještě rukopisy jakoby v odvetu byly pracemi kněžstva, jež mohlo skvěle je vystrojiti a trvale v kongregacích uchovati.

Bretaňské však, špinavé, umouněné, skvrnité, nešvarné, byly kopírovány, jak dosud v hodinu přítomnou, nejčastěji chudými rolníky, u nichž plane posvátný oheň, jímž jednoho dne svět se ozáří.

Představte si v mysli jednu z těch selských venkovských kuchyní, v nichž byly spisovány: nízká, tmavá, nejasně osvětlená ve dne okrouhlými miskovitými tabulkami, v noci hubenou svíčkou lojovou nebo loučí; ke všemu ještě přepaženou, se zemí upěchovanou, blátivou v zimě a zaprášenou v letě; strop zastoupený prkny špatně přihoblovanými a k sobě připojenými, z jichž škvír kadeří se píce, s velkými příčnými trámcí, sazemi a vlhkem zčernalými, s nichž visí slaniny z velkých čtvrtek prasete, nakypělé sádlem, z nichž při sebe menším horku tající tuk kape. Tak vyhlíží pracovna našeho písaře: právě zde po odpolednách odpočinku nedělního a zachovávaných slavností, zvláště však v nucených pochvilích dlouhých zimních večerův ulebedi se, by si hleděl práci selského benediktina, sedě na téže lavici a u téhož stolu, kde s rodinou a svými lidmi společně snídá, obědvá i večeří. Jakmile hospodyně odstrojila, rozvinuje „sešit“, jež jiný milovník mu zapůjčil, mnohdy za hotové, položí před sebe po-

dlouhý papír, šedě nebo zamodrale zbarvený, jež si opatřil v městě o posledním trhu, a zatím co dívky jdou na přástky a kdy hoši roztřepávají konopl v koutě u krbu, chopí se péra svými ztuhými prsty s vrásčitými záhyby, každodenně svírající kleč radla a masné ještě od hroudy oraných polí.

Není tudíž podivno, že, vyjímaje *Život Svaté Nony* (konec XV. století) a *Mysterium Svatého Antonína* (XVII.) rukopisy tohoto druhu, jež nám posud zbývají (a v jakém stavu!) nemají více než dvě stě let. Reprodukují raději, jak samo sebou se rozumí, texty nejnovější, jichž duch i jazyk méně matou prostého opisovatele.

Avšak z toho, že vzory středověké, a spoň v jich prvotní formě, se již neobjevují, není-liž poněkud odvážno usuzovati s Le Brazem, že bretoňské divadlo jest původu nového, a z toho, když Francie mu předcházela svými „mysteriemi“, že by bylo pouze opozděným žákem jich dekadence? Předně divadlo *Mysterií* a *Zázraků* není toliko francouzské, jest mnohem více: jest katolické (a právě to mu slibuje dobytí země). Pokud se týká ethnického povolání Armoričana pro drama, to bije do očí: i jeho básně epické, setkané z dojemných dialogů, je prozrazují, a náš Henry Bataille nemohl nic lepšího učiniti než přesaditi na scénu věrně ve své *Malomocné* tu „gveř Janika Kokarta“, přeloženou Lezelem. Opravdu, jest to příliš, když vidíme, kterak Francie všude prohlašuje v příležitosti hagiolo-

gického seznamu, doporučovaného bretaňské zbožnosti, „svatými francouzskými“ svatého Antonína nebo svatou Annu a osobuje si ve zprávě, směšně uspořádané v XVII. století Cérizièrem, domnělý prototyp Svaté Trifiny, když tento se odvozuje od vzoru zřejmě mnohem staršího, jehož text (Cériziers uvádí již nápodobení, jež i jemu posloužilo) zcela jednoduše zmizel; což v dramatu keltickém jména osobností taková jako Abakarus ku příkladu nevyvolávají samojediná jich Středověk velmi zvučně?

Tryská triumfálně v prologu Umučení, kde pocestný, jenž vypravuje jeho podrobnosti, přerušuje se a náhle vytáhnuv krucifix, skrytý pod oděvem, volá na přítomné: „Byste měli nad čím plakati, ó křesťané, pozdvihněte oči svých a patřte na tento obraz!“ nebo s tímto jiným „prologérem“, jenž hlásá: „Dříve než budeme pokračovati ve svém vypravování, musíme začítí vzýváním nebes, a k vůli díkůvzdání Bohu chci, abychom zapěli Veni Creator.“ Na tato slova padl na kolena, herci za ním podobně učinili, a hymna jím zanotovaná šířila se „v strašlivém choru z plných hrdel dvou nebo tří tisíc přítomných“. Vězte, že, sezváni byvše ve svých vesnicích po mši s výše stupňů hřbitovních, tito diváci putovali často celou noc, nesouce s sebou zásoby na tři a čtyři dny, v nichž trvalo představení. Ujav se na to slova, prolog

„provádí, stále deklamuje a aniž by se kdy odloučil od svých dvou akolytů, řadu pochoďů a protichodů, jež upomínají, chcete-li, na rozpřádání antického choru, v nichž však třeba zvláště viděti, neklamu-li se, přímé napodobení pochůzek kněze u oltáře“. Proč se také diviti? Což nerozvinoval se tento posvátný průvod choru před oltářem?

Zde ocitáme se vskutku ve velkém, nezměnitelném umění. V tom se „fanatism“ rolníků neklame. Athénanky hrůzou rodily při příchodu pekelných Eumenid: slyšíc Poslední Soud v Poulec'h, mladá dívka jata byla šílenstvím a zůstala šílenou. V Lannionu herec, pověřen úkolem Ježíše Krista, zemřel pohnutím na kříži. Ejhle umělci! ti se mohli chlubit právem, že způsobili více obrácení než jejich faráři s kazatelny.

Tito ostatně množství z těchto dramat sami zpracovali: a dosavád na nich pracují. Jsou spolupracovníky tkalců, tesařů, lodníků, vzdělavatelů půdy, by zhnětli věčnou Legendu dramatickou, nestarajíce se marnivě o „vynalezení“ sujetu, totiž nestrhujíce situaci k bezvýznamnosti anekdoty, k neprůhlednosti nějakých novinek, dříve překřtívše hrdiny. Vzdělávají trpělivě „látku“ o Vilému Goëlovi, o Svatém Vavřinci, o Ludvíku Euniovi, o Robertu Ďáblovi, o „Svaté“ Genovefě Brabantské, o Heleně matce Svatého Martina, o Orsonov

a Valentinovi, o Huonovi, o Svaté Tryfíně a králi Artušovi, zatím co přicházejí k definitivním silhuetám, dostiženým již v Hamletu, Cidovi, don Juanovi nebo Faustovi, — vsutku populárnější ještě než masky řecké tragedie, — a to, aniž by se mluvilo, jak samo sebou se rozumí, o Umučení, věčně kujném a obnovitelném.

Slyšte také v jich šestinedělí tyto básničky, hodné pravé slávy, — autora Genovefy Brabantské ku příkladu, tkalce Jana Konana (1755—1831). Nemaje než svého řemesla k výživě a obživě své rodiny, jak praví nám jeho biograf, den ze dne tkal plátno; jakmile noc se dostavila, usadil se do lenošky, by psal „při svitu svíčky“ až do hodiny, kdy šel spát. „Můj otec nespával“, pravil jeho syn k Luzelovi. V 76ti letech „s vlasy bílými jako len a s rukou třesoucí se“ psal ještě:

Můj Bože! můj Bože! volá ve svém denníku, co budu teď dělati? Jak se budu nuditi, až nebudu již moci psáti!... Mnozí tvrdí, že jsem blázen, avšak nevěřím tomu; neboť to Bůh milostí svou vnuknul mi, bych obnovil staré historie jeho služebníků. Žárlivě vždy dbal jsem Pisma. Patriarchů, Proroků, lidí učených a moudrých... Běda! Běda mně! Budu velmi sešlý a bídný, a pokryt zmatkem, přicházejí před svého Soudce. Avšak doufám v Pannu, v její matku svatou Annu; Patriarchové a Proroci mi přispějí svou přítomností, protože jsem se cele oddal vzkršení jejich ctností, a nezapomenou na mne v hodinu mé smrti.

Na pokraji jeho rukopisu čteme:

Vynalož tedy, starý Konane, veškerou svou pozornost, bys zrýmoval tento život k dokonalosti. Nuže! jest na čase, bys rýmoval, chceš-li, aby toto svatební veselí (Genovefy a Sigefroi) bylo brzy slaveno . . . Budeš to mítí pernou práci, ubohý milý Konane, bys popsal tu válku (Karla Martela), s tvými jedinými prostředky . . . Neudělám nic dobrého píše toto místo, tolik mouchy a blechy mne souží . . . Konane, se zlou jsi se potázel, že si takto hlavu lámeš: po tvé smrti tyto papíry popsané, povídám ti to Konane, budou tvými dětmi hozeny do harampáti . . . Jen statečně, ubohý milý člověče, teprve jsi v polovici svého úkolu! . . . Co řekneš, Konane, v příležitosti sujetu o panu Golovi? Jest již čas, aby ho ďábli odnesli, takového tyрана, horšího než Robespierre . . . Nuže, Konane, hned uvidíme, jestli zničíš tuto kouzelnici, jak toho zasluhuje.

Vyjma korespondenci Flaubertovu, co srovnati s těmito vzdechy?

LUDVÍK ERNAULT

KŘÍŽÁCKÁ VÝPRAVA DĚTÁTEK FRANCKÝCH.

Dětství oslavuje Ludvík Ernault svou Křížáckou výpravou děťátek franckých.

Pod krunýřky, pod rozedranými obleky „Děťátek Franckých“ bijí srdce s obzvláštní silou! A tito jinoši, tyto dívenky, tito ubozí kloučci, tato pacholátka, jež cítíme ze svého těla moderního a přece z rodů Johanky z Arku zároveň, vstupují, aniž by na okamžik podiv prozrazovaly, v plné orientální kypění obraznosti a hmotné nádhery, do země Starce z Hor. To proto, že duše jejich, božsky prosté a krásné, září více než skvosty Tisíce a jedné noci. Rovněž scény nejzúřivější, otcové-vražedníci svých dětí, snadná zrada tohoto prostosrdečného národu, vojáci, nucení k násilí proti chlapcům i proti děvčátkům, fanatism příliš rozumového deismu muslimského, mísí se, aniž by jen jedinkrát urážely, s extatickými úchvaty, s nebeskými zjeveními, jakož i s bouřemi, samumy.

Nemyslím, že by byly ode dlouhé doby napsány stránky tak barvami zařícími a tak pohnutlivé a vzrušující jako ku příkladu Vidění Aelidy.

Leon Bloy

XVIII

POVYRAŽENÍČKO

LUDVÍKU MONTCHALovi.

Pochopil, že byl poškrvněn,
protože se snížil a myslil na
jiného.

*Maurice Barrès a jeho vo-
liči, román dobrodružný.*

S trochou alkoholu a krva-
vého (po anglicku pečeného
masa) při obědě, s penězy v
kapsách, možno snášeti ve-
škeré styky.

Totéž veledílo.

Pán udeřil a zabil Onana,
protože činil věc ohavnou.

Genese, 38

TOTO mělo by se nazvati kronikou při
zavřených dveřích, s vyloučením veřejnosti,
a dlouho to trvalo, než jsem se odhodlal k
uveřejnění.

Maje mluvit o Maurice Barrèsovi, před-
vídám příliš, že budu nucen vyjádřovati se

slovy zaobalenými a používati ponížených a pokorných eufemismů, jež se nikterak nesrovnávají s mou přirozeností. Dozvíte se brzy proč.

Zatím poddám se i já osudu a nebudu dbáti literární výmluvnosti, jak to prohlašuje autor Zahrady Bereničiny, když načíná „líceň hlubokých slojí své sensibility“.

„Chci, praví, bych byl považován za mistra nebo za nic.“ Já jsem s volbou hotov, zastavuju se rád při druhém nazírání. A v případě tohoto Nic nebudu skrbliti chválou. Jest nesnadno býti nickou s větší dokonalostí a hloubkou a málo kdo by dovedl rozprádati nic s větším vzletem, nadšením a nezkrotností.

Jak jest to krásné, na mou věru! když mladý muž, „donucen jsa životem navštěvovati bytosti, jež nejsou z jeho vlasti psychické“, protože jest nadán duší nekonečně citlivou, a nabádán k tomu, by se uchýlil k ironii, literární to proceduře, s níž jest velmi důvěrně obeznámen, energicky se rozhodl „stvořiti vesmír“.

Tím stává se pochopitelné, že záhy dovedl sám sobě namluviti „přesvědčení, dobré pro hlupáky nebo nuzáky, že jest na světě čímśi důležitým“.

Onoho večera, kdy krásná dívka, již právě miloval — on sám tak vypravuje — vnukla mu nechuf, když pochopil, že „sku-

tečně její ústa mají hlad“, náhle jeho povolání problesklo. Pocítil hluboce, že nic není na světě vážného, že dychtí po nějakém jiném účelu než poslanecký mandát, toť zapomenouti moudrost, a že nejjistějším jest sám sobě býti „principem a universalitou věcí“, sebe sama milovati bez konce, úslužně sebe hladiti a miliskovati, posaditi se na vlastní kolena, sam k sobě mluvit s krajní dobrotou, vzít se za ruku a vésti se a „zdolati a dobytí pravou slávu s naprostým nic.“

Nemožno popřít, že by takovéto výkony nebyly nepopěrnou známkou pravého Boha.

Podjati se vysvětlení JÁ Barrèsova bylo by nudno i odvážno. Zamodrchali bychom se ihned do nerozmotatelných sítí, a z duše rád se toho vzdávám — na několik okamžiků.

Nechť všichni, kdož po tom baží, obrátí se na autora samého, jenž je obslouží za několik drobných franků třísvazkovou *Zkusbou* své nauky. Jest to věnováno Paulu Bourgetovi, jenž jest zcela jistě spisovatelem, jenž nejhodněji zasluhuje takové pocty.

V podrobnostech takto se to jeví: Kult Já; — dovozování kultu Já; — definice Já a barbarů, kteří jsou ne-Já; — nutnost stvořiti své Já každého dne; — a konečně povinnost

naléztí svému Já směr v souladu s vesmírem.

Vidíte, že jest dosti místa a dosti pohodlných pohovek, na nichž by se mohl člověk obdivovati. A jestli komu napadne nějaká málo uctivá junda, bude třeba zledovatěti mu jazyk těmito slovy Barrèsovými: „Přijměte Já za prozatímné území, na němž musíte čekatí, až nějaká osobnost energická sestrojí vám nějaké náboženství.“

Toto Já, samo sebou se rozumí, toť zase a stále Barrès sám, žádné jiné Já než jeho nemůže býti připuštěno, by překročilo prah laboratoře jeho „Nevědomí“.

A přece jakých úsilí nevyplýtlval tento vetřelý Pánbíček, by se dal potvrditi jako přeskrovný stvořitel světa, tváře se, jakoby si smích tropil ze svého vlastního posvátného Veličenstva! A ta důvěrná nenucená ironie, již tak rád mluví, ustavičně před ním: tak libozvučný pastýř žene před sebou výnosné stádo, jež mu slouží záštitou proti bouři.

Doufal, bledý náš Pán, že se zabezpečí takto před lijavcem směšna a krupobitím sarkasmu, jež spadnou na každého fraškáře, i mladického, jenž rozhlašuje veřejně své božství.

Avšak nešťastník nemohl se přemoci a napsal slova, jež by byla velmi postrašná, kdyby si člověk neřekl, že máme před sebou jednoho z těch zvěrolékaříčků, definitivně ustanovených, kteří udržují pomocí mírných

klystýrů rovnodušnost, či stejnou míru myslí Psychologa.

Běda! ano, napsal: „Moje království není z tohoto světa“, paroduje tak strašlivý Text, po způsobu špindířského paňáka, zbloudilého do chrámu a pitvořícího se po svatých gestech světícího preláta . . . „Vzpomenul jsem si na Svatého Tomáše Akvinského, jenž pravil u oltáře Ježíšova: Pane, dobře jsem mluvil o tobě? A svého Já, jež methodicky zbožňovalo mé tělo i mého ducha, ptal jsem se: Pěstil jsem se tak, jak se slušelo?“

Tyto poslední řádky nalézají se na straně 183. Člověka svobodného, ideologického to románu, vychvalovaného Bourgetem — přirozeně.

Mohl bych citovati mnoho úryvků této důležitosti, kdyby život byl méně krátký. Avšak k čemu to? A pak, všichni Juliánové se sobě podobají, nechť jsou dědici Konstantinovi nebo sluhové, čerstvě vyležení hlasovacím právem všeobecným, a rozuzlení jest stále totéž, — smrduté a hloupé, jak se sluší a patří.

o o o

Chtěl jsem zvláště mluvit o jistém objevu, na nějž jsem velmi hrd, ježž jsem právě dnešního rána objevil, a ježž nemám práva skrývatí svým ubohým současníkům.

Vizte věc tu zkrátka a rychle. V pravdě

nevím ani, jestli zákony snášenlivě se chovají k tak zajímavým sdělením.

Všichni jste četli Karlík se baví, není-liž pravda? Veledílo to jest dosti známo. Dobrá. Pozastavíme se na minutku a zvu čtenáře, by mi propůjčil na okamžik svou duši.

Starý Goncourt, jehož jsem se kdysi odvážil drze pojmenovati „starým krocanem“, více z přesnosti než úcty, a jenž se nad tím velmi mrzel, vypravuje, že jednoho dne jeho předrahá, čtouc tuto větu: „Pokaždé, když Amazonka zabíjela nepřítele, přijímala muže do svého náručí“, v okamžiku jí spadly šupiny s očí, a nevinná ta panenka dostala se tak ku klíči lásky a manželství. Nuže! dnes ráno četl jsem toto v Zahradě Bereničině: „Jistí lidé obdařeni jsou geniem jako sloni chobotem.“

lhned, nevěděl jsem ani kterak, ani proč, hustý závoj se roztrhl a já našel klíč k Barresovi. Vše se rozjasnilo.

Ah! ta láska narcisovská k sobě samému; — ta touha, vyjádřená v Člověku Svobodném, „vykrviti se, tolik jím zmítá choutka po rozkošném tetelení“; — jeho malá důvěra v druhé; — jeho Já (?), představované jako modla žárlivá, jež nechce býti odstavena a ponechána bez povšimnutí; — jeho shovívavost, plynoucí z pochopení, jež vztahuje se až na jeho vlastní slabost; obnovování jeho

utkvělé myšlenky každého večera; — modlitby, jež sám k sobě odesílá, a sliby, jež si skládá, že se neopustí; atd., atd., konečně strach, „že jistého dne, byť až v poslední své noci, na podušce pomačkané a žhoucí, měl by litovati, že nedovedl dostatečně radovati se sám ze sebe“

Dostal jsem se k tomu teď, a znám konečně pravé jméno, jež jsem hledal po tolik dní, tohoto já hádankovitého, nazývaného jím častokráte jednoduše Objekt*) a způsobem přesnějším Tetelivka, ku konci třetího svazku, jakoby sama sebe konečně omrzela tolika rebusy.

Hle tedy, co nazývá: usmířiti výkony života vniterného s nutnostmi života činného.

Jak jest krásné to světlo! zvolal jsem. A jak vše se rázem rozmotává a vyjasňuje!

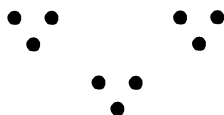
A jak bych mohl ještě pochybovati, ze všech stran vyskakují na mne takovéto věty:

„Ukládám si jako povinnost, bych se zotavil smyslnými rozkošemi; — Opravdu, nevím, proč bych měl s sebou opovrhovati, nikdo nevztáhl ruky na mne; — Jsem-li przněn, jedině já se przním; — Jen hrubý člověk rozvažoval by o nepřiležitostech různých chování, k nimž jakožto muži jsme nu-

*) Znamená předmět, věc, účel, ba i mileneč.

cení; — Objímáním sebe objímáti budu věci a povznášeti je budu dle svého snu; — Pokaždé, když obnovujeme své Já, tu sebe jistou částku obětujeme a můžeme zvolati: *Qualis artifex pereo!*“

Myslím, že toho jest jak se patří dosti. Rád bych slyšel, že jsem se vyjádřil způsobem cudným a že nicméně dosáhl jsem toho, že jsem byl pochopen. Všichni ti, jež zajímá filosofie, a zvláště vzácné plemeno psychologů, budou mi velmi povděční, o tom nesmím pochybovati, za tento čistý paprsek, jímž jsem právě osvětil temný problém, a sám jsem v tomto okamžiku tolik zpitoměl obdivem, že prosím o dovolení, bych nemusel dodati již ani slůvka.

JULES SOURY

MÍR A VÁLKA

MÍR A VÁLKA.

DVĚ stě právních mistrů shromážděných ve Floracu, pacifistů, jakými se stali učitelé mládeže francouzské na všech stupních vyučování, — v tomto ohledu tak dobří křesťani jako kněží svých farností, — přirozeně zařadili válku pod heslo: barbarství, ztratili kastovního ducha armády a prohlásili, že „lidstvo jest rozšířením vlasti“.

Takovýto projev mínění neměl v sobě pranic oprávněného.

Myslití jest vlastnictvím člověka. V zápasu ideí všem má býti povolena příležitost, by zvítězily. Žádný způsob vykládání fakt v historii nebo v politice nemá se potkati s dogmatickou oposicí ve formě exkomunikace. Bijeme se poctivě s protivníkem, nevraždíme ho dýkou do zad.

Tisk jest dnes mnohem nesnášenlivější než kdy byla Církev vítězná. Čím více zmenšuje se jeho autorita, — a zmenšuje se, neboť průměrnost čtenářstva jest vyšší, intelektuálně i morálně, než žurnalisti, — tím více hrá si na neomylného rozhodčího v jakýchkoliv konfliktech. Jakým právem ten neb onen redaktor

časopisu domnívá se, že smí mluvit ve jménu strany, jež ho nepověřila žádným posláním?

Nuže, shledal se žurnalista, jenž sama sebe zmocniv rozhodčím odhlasováním, nerozpakoval se tvrditi, že doktrinální definice institutorů, shromážděných ve Floraku, byvše předloženy nacionalistům ku schválení, byly by spolupodepsány stotisícem proti stu.

Snad by tento žurnalista, jenž pojednává o těchto vážných otázkách jak o sázkách při dostizích, snad by vyhrál, snad také prohrál. V případě pro něho nejpríznivějším menšina by vždy zůstala, menšina, jež nemá ve zvyku skloniti šíji před většinou.

Hle, kterak ve formě aforistické těchto sto nacionalistů mohlo by hlasitě protestovati proti oslí tuposti stotisíců.

Vojsko neboli Armáda jest nutně kastou. „Národ ozbrojený“ jest pouze matným sněním mozků socialistických a anarchistických.

Kněžstvo jest druhou kastou. A protože Církev neméně než Armáda přispěla k utvoření Francie, nacionalista, nechť jest věřící nebo nevěřící, jest pojmově ultramontanem.

Místo lajka hierarchicky přijde po místě muže s mečem a duchovního.

Tento starý řád společnosti existuje a trvá všude v Evropě, kde žijí velcí a mocní národové, v Německu i Anglii.

Armáda a Církev, to jsou samojediné živoucí síly, organisované, jež trvaly ve Francii ještě před několika lety; avšak demokracie, jež jest vlastně rozkladným stavem račy a institucí národních, přichází k těm koncům, že nemáme již ani Armády, ani Církve opravdových.

Nacionalisti v tom nezmění ničeho; vědí, že i oni jsou odsouzeni k porážce a smrti; budou s uspokojením umírat, jak se sluší prostým, kteří neváží si než cti. Decenter mori.

Avšak nacionalisti, byť jich bylo pouze sto (a z tohoto sta byť jen jediný zbyl), prosí, by nebyli směšováni s těmi, kteří tupí válku, válku ustavičnou.

Nebudeme moci nikdy dosti vynadiviti se kráse války. Nic většího pod sluncem nad muže ozbrojeného, jenž se jmenuje Catinat, Turenne nebo Hoche.

Válka jest ušlechtilou hrou Arijců.

Válka jest školou nejheroičtějších ctností, odříkání se a obětí.

Nikdy život nestál za to, abychom jej žili: člověk, jehož hrdinským zaměstnáním jest válka, nevynikne nad svůj osud leda tím, když pronásledovati bude až do smrti, do dobrovolné smrti na bojištích nebo ve válkách občanských, svůj sen nesmrtelnosti.

Válka jest přirozený stav všeho, co

existuje. Vše se rodí z války ve vesmíru, od hvězdných konstelací nekonečného prostoru až k nejmenšímu stonku luční travinky, zápasící s dubem, jehož stín nepřeje jí vzduchu a světla.

Válka, napsal starý Heraklit Efesský, válka jest králem a otcem všeho, co přichází k životu; jest Právem, jsouc Silou; jest řádem světa.

Naši mnichové Západu, a nejvznešenější z klášterních Řádů křesťanstva, Řády Svatého Dominika a Svatého Františka Assiského, nedali přece světu více heroů než Řádové Rytířští.

I aureola světců bledne v jasném bleskotání mečů.

DODATEK REDAKCE.

Nejsme stoupenci Julesa Souryho, spisovatele Brevíře Materialismu a Nacionalistní Válečné Výpravy, Julesa Souryho, tohoto atheisty zásadami, „klerikála míněním a katolíka tradicemi“. Neboť nám „víra v dogmata a ve Zjevení“, již vymýtil ze svého systému, jest východiskem. Nejsme nacionalisty. Kněžstvo vidíme výše než Vojsko a Církev nad Národy stavíme.

Avšak Válku, jakož i Mor a Hlad považujeme za skvělou dekoraci ve hrách Prozřetelnosti na jevišti tohoto světa. S bázní a chvěním vyslovuje se její jméno v litaních. Jest mocným předvoditelem Soudu. Jest zrcadlem neviditelných bojů s mocmi temnosti. Válka jest hrozná, svatá, jako všechny biče Boží. I zhoubce učinil Pán ke dni svému, praví prorok.

Prznitelé Války chtějí s Tolstojem, by Bůh trpěl do nekonečna.

Již proto dlužno úctyhodný tento pojem, tolik posviněný modernisty všeho druhu, očistiti. Nechť nám proto nikdo nezazlívá, že otiskujeme tyto řádky vědeckého pomatence, jakým jest v očích všech katolíků tento Jules Soury.

J. F.

PODOBIZNA BL. ANNY KATEŘINY EMMERICHOVÉ OD STEINLE-A

GEORGES D'ESPAGNAT
BISKUP. (Dle původ. dřevorytu).

Pořadatel, vydavatel a nakladatel **Josef
Florian, Stará Říše, Morava.**

Platí se vlož. šekem Studia do Babic.

Tiskli: Josef Jahoda, knihtiskař v Mor.
Budějovicích, Josef Verner v Jihlavě,
Rudolf Válka v Novém Jičíně a Dě-
nická knihtiskárna v Praze.